แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 6

หัวข้อเนื้อหา

1. ลักษณะสภาพสังคมและวิถีชีวิตของคนสมัยเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโค
2. การแบ่งรูปแบบของสถาปัตยกรรมสมัยเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโค
3. พัฒนาการของรูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโค
4. ลักษณะรูปแบบที่สำคัญของสถาปัตยกรรมเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโค
5. รูปแบบอาคารสถาปัตยกรรมที่เด่นชัดแบบเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโค

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

วัตถุประสงค์การเรียนโดยเมื่อนักศึกษาได้เรียนจบหลังจากการบรรยายในบทที่ 6 แล้ว นักศึกษาจะได้รับความรู้ดังต่อไปนี้

1. สามารถอธิบายถึงลักษณะการเกิดของศิลปะแบบเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโคได้
2. อธิบายถึงลักษณะรูปแบบของแต่ละสมัยของศิลปะเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโคได้
3. บอกถึงลักษณะรูปแบบงานสถาปัตยกรรมแบบเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโคได้
4. สามารถยกตัวอย่างและอธิบายถึงอาคารในสมัยเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโคได้

วิธีการสอน

1. บรรยายเนื้อหารายวิชา
2. บรรยายการบริหารการสอนภาพรวมของเนื้อหา
3. บรรยายเนื้อหาการสอนในประเด็นของเนื้อหาที่นำขึ้นมาเป็นตัวอย่าง
4. สรุปเนื้อหาท้ายคาบการสอนแบบครอบคลุม

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. .ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Power point) พร้อมบรรยาย พร้อมภาพประกอบการสอน
2. ใช้ระบบการเรียนแบบควบคู่ ในระบบออนไลน์ ด้วยโปรแกรม goolgle meet พร้อมการบันทึกการสอน
3. การนำข้อมูลใส่ลงในเว็บไซต์ (website) คลาสรูม (classroom)
4. การโต้ตอบซักถามระหว่างสอน ทบทวนเนื้อหาในเรื่องที่เรียน
5. แบ่งกลุ่มทบทวนเนื้อหาที่เรียน
6. การตอบคำถามแบบปากเปล่าหลังบรรยายเนื้อหาแล้วเสร็จ

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนและการเรียน เรื่องสมัยเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโค ภาพบรรยาย
2. ระบบสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) สื่ออิเลคทรอนิคส์ Power point
3. คำบรรยายเอกสารพร้อมดาวน์โหลดบนเว็บไซต์ (https://elca.ssru.ac.th/suriyun_ch/)

การวัดและการประเมิน

1. การสังเกตจากการตอบคำถาม โต้ตอบ
2. การสังเกตจากการจดบันทึกเอกสารที่ได้ศึกษา ด้วยการจดตัวอักษรหรือการวาดภาพประกอบ
3. วัดจากพฤติกรรมและความกระตือรือร้นในการเรียน ว่ามีความตั้งใจ หรือสนใจอย่างไร

บทที่ 6
สถาปัตยกรรมสมัยเรอเนซองซ์-บาโรก โรโคโค

ศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ กำเนิดของสมัยฟื้นฟูศิลปะวิทยาการในสมัยกลางเป็นยุคที่มีความไม่สงบหรือเรียกว่า *“ยุคมืด”* มนุษย์มีความเชื่อแบบงมงายในศาสนาและสวรรค์ เพราะถือเป็นหลักความเชื่อและความหวังเดียวที่มีของมนุษย์ในสมัยนั้น ต่อมาเริ่มมีการสอนให้มนุษย์มีเหตุและผลเริ่มเกิดขึ้นในสมัยกอทิก มนุษย์จึงเริ่มเห็นความสำคัญของชีวิตมากขึ้น และเห็นคุณค่าของมนุษย์ซึ่งกันและกัน จึงได้เกิดการศึกษาศิลปวิทยาการต่างๆ เกิดความรู้ใหม่ๆ จึงกำเนิดของสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ซึ่งเริ่มมาจากประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการค้าสมัยศิลปะวิทยาการนี้เริ่มต้นประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 14-17 หรือ คริสต์ศตวรรษที่ 15-16 จากประเทศอิตาลี และความเจริญและได้แพร่หลายไปประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป

รายละเอียดในบทช่วงแรกจะกล่าวถึงที่มาของการเริ่มต้นของศิลปะสมัยฟื้นฟูวิทยาการหรือว่า ศิลปะเรอเนซองซ์ ที่มีมูลเหตุต่างๆ เกิดขึ้นทำให้ศิลปะมีการพัฒนาขึ้นจะเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ความหมายของเรอเนซองซ์ที่มีจุดเริ่มต้นและเริ่มขยายตัวออกไปในพื้นที่อื่นๆ จนกลายเป็นศิลปะหลักในคริสต์ศตวรรษที่ 14-17 ต่อมาจะกล่างถึงยุคสมัยศิลปะเรอเนซองซ์ที่แบ่งยุคออกเป็น 4 สมัยด้วยกันเพื่อแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของศิลปะ โดยเนื้อหาจะแสดงให้เห็นถึงรูปแบบในแต่ละสมัยและยกตัวอย่างอาคารที่สำคัญในยุคสมัยนั้นๆ ให้เห็นถึงรูปแบบ

รายละเอียดในช่วงท้ายของบทนี้จะกล่าวถึง การเกิดของศิลปะบาโรกที่พัฒนาการต่อเนื่องจากศิลปะแบบเรอเนซองซ์ โดยอธิบายถึงลักษณะของรูปแบบศิลปะบาโรกพร้อมทั้งยกตัวอย่างอาคารค่าสำคัญที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงรูปแบบศิลปะแบบบาโรคได้อย่างชัดเจน และต่อมาในบทจะกล่าวถึงศิลปะแบบโรโคโค ศิลปะที่มีความคาบเกี่ยวเนื่องกับศิลปะแบบบาโรค โดยจะอธิบายให้เห็นคุณลักษณะเฉพาะของศิลปะแบบโรโคโคที่มีความคล้ายกับศิลปะแบบบาโรค แต่ก็ยังมีบางลักษณะที่แตกต่างกันออกไปโดยจะเริ่มกล่างถึงมุลเหตุของการเกิดศิลปะแบบโรโคโค และสุดท้ายจะยกตัวอย่างแบบโรโคโคที่สำคัญมาเป็นตัวอย่างให้สามารถอธิบายถึงลักษณะศิลปะแบบโรโคโคได้อย่างชัดเจน

สถาปัตยกรรมเรอเนซองซ์

ศิลปะเรอเนซองซ์เป็นงานที่ถูกพัฒนามาจากศิลปะแบบกอทิกหรืออาจกล่าวได้ว่ามาการพัฒนางานบางช่วงเวลาควบคู่ไปกับศิลปะแบบกอทิกด้วย เพราะการหวนคืนของความนิยมงานศิลปะแบบโบราณที่ถูกนำมาเป็นตัวอย่างงานที่มีคุณค่า การเริ่มต้นศิลปะในอิตาลีซึ่งเป็นเมืองโบราณของโรมัน ทำให้การหวนคืนสู่งานศิลปะที่มีความยิ่งใหญ่นั้นถูกนำมาเป็นตัวอย่างและทำขึ้นมาใหม่

มูลเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สมัยเรอนาซองซ์

1. เกิดสงครามบ่อยในแถบฝั่งตะวันตกอำนาจพระเริ่มเสื่อมลง
2. การปกครองกษัตริย์และการเลื่อมใสของประชาชนลดลง
3. ระบบฟิวดัลเสื่อมอำนาจ ประชาชนมีเสรีภาพและมีอิสระในการดำรงชีวิต
4. ชาวอิตาลีสืบทอดศิลปะโรมันและกลับมานิยมศิลปะแบบโรมันอีกครั้ง

ขบวนการฟื้นฟูศิลปะวิทยาการ และศิลปะสมัยฟื้นฟูศิลปะวิทยาการ มีจุดกำเนิดในประเทศอิตาลี คำว่า *“เรอเนซองซ์”* หรือ *“เรเนสแซนส์” (Renaissance)* แปลว่า *“เกิดใหม่”*เพราะเป็นศิลปะคลาสสิกของกรีกและโรมันเกิดขึ้นใหม่อีกครั้งในยุคนี้ โดยเชื่อกันว่าวัฒนธรรมและศิลปะแบบโรมันที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาในอดีตและมีถิ่นกำหนิดในแถบประเทศอิตาลีจะกลับมารุ่งเรืองได้อีกครั้ง งานวรรณคดี ศิลปะ และวิทยาการต่างๆ ได้ถูกรื้อฟื้นนำมาศึกษาใหม่กันอย่างจริงจัง โดยมีผู้เรียนคือพวกนักปราชญ์ชาวอิตาลี และศิลปินทางงานศิลปกรรมรวมไปถึงงานสถาปัตยกรรมแบบคลาสสิค (โรมัน) ได้ถูกนำกลับมาใช้ไหม่ และมีการอนุรักษ์ไว้หลังจากที่ล่มสลายของอาณาจักรโรมัน

เรอเนซองซ์ เริ่มมีอิทธิพลหรือเริ่มพัฒนาการขึ้นเมื่อประมาณต้นศตวรรษที่ 15 แต่ถ้าเริ่มเห็นโครงร่างของรูปแบบน่าจะเริ่มมาก่อนต้นศตวรรษที่ 15 เรอเนซอง์นั้นมีจุดเริ่มต้นแถบประเทศอิตาลี การเกิดใหม่ของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมคราสสิคดูจะเด่นไม่มากหรือเด่นเท่าการมีอิสรภาพของคนในยุคนี้ การฟื้นคืนชีพของความรู้และการศึกษาวิทยาการได้นำมาสู่การค้นพบและการคิดค้นต่างๆ มากมาย เรอเนซองซ์เป็นผลจากกระแสความต้องการสิ่งใหม่ๆ ที่ต้องการกระตุ้นให้เกิดเสรีภาพส่วนบุคคลมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมานั้นถูกปฏิเสธเสรีภาพจากคนชั้นกลางและสูง ทำให้ผู้คนชั้นล่างต่างพากันต่อสู่เพื่อเสรีภาพ และเป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจภายนอกและอำนาจที่ใช้ปกครองโดยอำเภอใจ ซึ่งเป็นธรรมชาติของสังคมอำมาตยไตย

6.1.1 ศิลปะเรอเนซองซ์

ศิลปะเรอเนซองซ์ (Renaissance Art) ได้กลับมาได้รับรู้ถึงคุณค่าของงานศิลปะวิทยาการอีกครั้งประมาณต้นคริสต์ศตวรรษที่ 15 โดยมีการเริ่มจุดประกายขึ้นในประเทศอิตาลี การเกิดใหม่ของงานสถาปัตยกรรม และงานศิลปกรรมต่างถูกนำขึ้นมาศึกษาและวิทยาการได้ถูกคิดค้นขึ้นสร้างสรรค์ต่างๆ อย่างไรขอบเขต ประชาชนมีอิสระในความคิดมาขึ้น และไม่กล้วที่จะทดลองหาคำตอบใหม่ๆ ด้วยหลักการและทางเหตุผลซึ่งเป็นผลจากกระแสความต้องการใหม่ที่ต้องการกระตุ้นให้เกิดเสรีภาพส่วนบุคคลมากขึ้น ปฏิเสธโดยบุคคลจำนวนมากในสมัยกลาง ต่อสู้เพื่อป้องกันและเป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจภายนอกหรืออำนาจการปกครองโดยไม่เป็นธรรม

ช่วงการเกิดใหม่ของงานศิลปกรรมในยุคนี้ มีงานศิลปกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมายเหล่าบรรดาเจ้าเมืองหรือผู้ปกครองรัฐ ผู้ที่ร่ำรวยต่างพากันสนับสนุนงานศิลปกรรมทุกอย่าง และให้ความสำคัญต่องานศิลปะมากขึ้น ทำให้เหล่าบรรดาจิตรกร ช่างปั้น ช่างโลหะ หรือศิลปินต่างๆ มีผลงานเกิดขึ้นตาม ทำให้เกิดความรุ่งเรืองทางงานศิลปกรรมทุกแขนงขึ้นในกรุงโรม รวมไปถึงเมืองแต่ๆ ทั้วทั้งประเทศอิตาลี รวมไปถึงเมืองฟลอเรนซ์และเมืองเวนิส ที่เป็นเมืองที่สำคัญในยุคนี้ มีจิตรกรเกิดขึ้นและสร้างงานใหม่ๆ ขึ้นมากมาย มีความนิยมเขียนภาพทั้งแบบภาพวาดบนผ้าใบและการเขียนภาพภายในโบสถ์วิหาร เพื่อสื่อถึงการเคารพของพระเข้า การเขียนรูปบนผนังปูนเปียก (Fresco) รวมไปถึงงานสถาปัตยกรรมที่ใหม่โครงสร้างที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีวิทยาการทางด้านงานวิศวกรรมและเทคโนโลยีการก่อสร้างขึ้นมากมาย จึงเป็นเหตุที่ทำให้ยุคนี้ถูกเรียกว่าเป็นยุคแห่งภูมิปัญญา หรือยุคแห่งวิทยาการทางด้านความรู้ต่างๆ มากมาย

6.1.2 ยุคสมัยงานสถาปัตยกรรมในสมัยเรอเนซองซ์ถแบ่งออกเป็น 4 สมัย

1. เรอเนซองซ์สมัยบุกเบิก

เรอเนซองซ์ (Proto Renaissance) คริสต์ศตวรรษที่ 13-14 คริสต์ศตวรรษที่ 13 และ 14 เป็นยุคที่เริ่มก่อร่างสร้างตัวของงานศิลปะ ลักษณะรูปแบบศิลปกรรมโดยทั่วไปในยุโรปนั้นยังเป็นแบบศิลปะแบบไบแซนไทน์หรือไม่ก็ศิลปะกอทิก ศิลปะกอทิกยังคงได้รับความนิยมติดต่อกันมาเรื่อยๆ ลักษณะเด่นของงานเรอเนซองซ์ในยุคนี้สถาปัตยกรรมแสดงออกด้วยความสวยงามที่นิ่มนวลและมีเสรีภาพในการตกแต่งตามฉบับแบบโรมันเดิมจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 16 ยกเว้นอิตาลีเพราะ

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13 ศิลปะของอิตาลีก็เริ่มต้นในสิ่งที่แปลกออกไปจากชาติอื่นในยุโรป ทั้งในแนวคิดและรูปแบบศิลปกรรมซึ่งค่อยๆ เจริญเติบโตและกลายเป็นรากฐานของสมัยเรอเนซองซ์ ศิลปินของชาวอิตาเลียน เริ่มสร้างสรรค์ยุคใหม่ขึ้นมา ค้นหาบุคลิกลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง สร้างสรรค์งานยุคใหม่ตามสายตาที่สามารถมองเห็น ศิลปกรรมทุกสาขาต่างทำการทดลองค้นคว้าราวกับวิทยาศาสตร์มีลักษณะเดินเข้าหาธรรมชาติแห่งความเป็นจริงมากขึ้น

2.เรอเนซองซ์สมัยต้น

เรอเนซองซ์ตอนต้น (Early Renaissance) คริสต์ศตวรรษที่ 14-15 ในประเทศอิตาลีมีรัฐสำคัญต่างๆ 6 รัฐ คือ เวนี ฟลอเรนซ์ มิลาน เฟอร์รารา ซาวอย และเนเปล ซึ่งในรัฐต่างๆ เหล่านี้ต่างมีการสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมของตัวเอง แต่จะดูเด่นชัดมากก็คือ *รัฐฟลอเรนซ์* ซึ่งดูจะเด่นกว่ารัฐอื่นๆ สถาปัตยกรรมสมัยต้นของเรอเนซองซ์ส่วนใหญ่ยังเป็นยุคปลายของโรมาเนสก์หรือกอธิกอยู่ สิ่งก่อสร้างที่มีชื่อเสียงก็คือ *วัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedral).*(ภาพ 6.1) ในยุคนี้งานสถาปัตยกรรมยังคงเป็นแบบยุคปลายของโรมันเนสก์หรือกอธิคอยู่ ซึ่งมีความพยายามที่จะสร้างงานแบบใหม่ให้เกิดขึ้นโดยไม่นำรูปแบบงานสถาปัตยกรรมแบบกอธิกมาใช้ เพราะในอิตาลีเองไม่นิยมงานสถาปัตยกรรมแบบกอธิก ซึ่งเป็นงานสถาปัตยกรรมของพวกอทิกที่บุกทำลายโรมัน ทำให้ชาวอิตาลีเองรังเกียจงานสถาปัตยกรรมของพวกที่ทำลายโรมัน

ภาพ 6.1 Table of contents

หมายเหตุ : From Catacombs of Priscilla, by Akanksha Choudhary ,n.d. https://thebettervacation.com (https://thebettervacation.com/)

3. เรอเนซองซ์ยุคทองหรือยุครุ่งเรือง

เรอเนซองซ์ยุดทองหรือยุครุ่งเรือง (High Renaissance) อยู่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15-16 เป็นยุคทองของงานศิลปกรรมของเรอเนซองซ์ โดยมีศิลปินเกิดขึ้นมากมาย และเข้ามาสร้างงานต่างๆ ในกรุงโรม ทำให้กรุงโรมมีฐานะดั่งเมืองหลวงทางงานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ไม่ว่าจะเป็น เลโอนาร์โด ดา วินชี่, ไมเคิลแอนเจอ และ ราฟาเอล ซึ่งเป็นศิลปินที่สำคัญของโลก ในงานสถาปัตยกรรมก็มีสถาปนิกสำคัญที่มีชื่อเสียงและทำงานสถาปัตยกรรมที่เด่นก็คือ บรามันเต้ (ค.ศ. 1444-1514) หรือชื่อเต็มว่า โดนาโต ดิ อันเจโล บรามันเต้ (Donato di Angelo Bramante) เป็นสถาปนิกคนสำคัญคนหนึ่งในสมัยทองของเรอเนซองซ์ เค้ามีความชำนาญในเรื่องทัศนียภาพ จึงนำไปใช้ในการออกแบบอาคาร โดยเขานำวิธีการใช้เพดานโค้ง (Barrel Vault) กับการสร้างโดม (Dome) มาเป็นส่วนสำคัญในขณะที่เขาให้ความสนใจในการจัดวางอาคารสำคัญอยู่ตรงกลาง (Cantral Plan) บรามันเต้นั้นชอบสร้างงานที่ดูสง่างาม และความโดดเด่นคล้ายกับอนุสาวรีย์ ซึ่งลักษณะการออกแบบเช่นนี้ กล่าวได้ว่าเป็นลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมในยุคทองของเรอเนซองซ์ ผลงานของบรามันเต้ทุกชิ้นไม่เพียงจะเก็บรักษารูปลักษณ์อันดีงามของสถาปัตยกรรมโรมันไว้อย่างพร้อมมูลเท่านั้น หากแต่เขาจะเก็บส่วนรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ทำการดำรงรักษาทุกสิ่งทุกอย่างไว้เป็นอย่างดี เขาชอบแสดงออกให้ผลงานดูสง่างามและมีจุดเด่นคล้ายกับเป็นอนุสาวรีย์ (Monumentality) ซึ่งลักษณะการแสดงออกที่กล่าวได้ว่าเป็นลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมในยุคทองของศิลปะเรอเนซองซ์ อาคารเทมปิเอตโต้ (Tempietto) ที่อยู่ใน วัดซาน ปิเอโตรมอนโตริโอกรุงโรมออกแบบโดย บรามันเต้ เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงออกถึงแนวความคิดของเขา

4. เรอเนซองซ์สมัยปลายหรือสมัยหลัง

เรอเนซองซ์สมัยปลาย (Late Renaissance) คริสต์ศตวรรษที่ 16 หรือสมัย “แมนเนอริสม์” (Mannerism) เป็นยุคที่ศิลปินที่สำคัญในยุคเรอเนซองยุครุ่งเรืองนั้นได้เสียชีวิตลงไป และไม่มีงานทางศิลปกรรมที่เด่นชัดเกิดขึ้นมากนัก มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองและเศรษฐกิจ แต่ก็ยังคงมีการสนับสนุนการสร้างงานศิลปะอยู่จากตระกูลผู้ร่ำรวย งานสถาปัตยกรรมนั้น มีพัลลาไดโอ (Andrea Palladio) ที่ยังคงได้สร้างงานขึ้นในยุคนี้ ศูนย์กลางของเรอเนซองส์ในยุคนี้อยู่ในกรุงโรม มี จอร์โจ วาซารี (Giorgio Vasari) และพัลลาไดโอเป็นสถาปนิกที่สำคัญในยุคนี้ จอร์โจ วาซารีได้สร้างงานที่มีแนวความคิดเป็นของตัวเอง ได้ศึกษาในเรื่องทฤษฎีของสถาปนิกโรมันอย่างจริงจัง โดยการศึกษาเรื่องราวความคิดและหลักการออกแบบงานสถาปนิกโรมันวิทรูเวียส (Marcus Vitruvius Pollio) โดยรับเอาหลักการของงานสถาปัตยกรรมโรมันทั้งหมดเข้ามาประยุคต์กับความต้องการของการใช้งานหรือคนที่ใช้งาน หรือความต้องการของสังคมและมีการเพิ่มเติมรายละเอียดต่างๆ ให้มี

ความสวยงามมากขึ้น หรูหรามากขึ้น และให้ความสำคัญต่อรายละเอียดในการประดับตกแต่งให้เหมาะสมกับอาคารและการใช้งาน ซึ่งสถาปนิกผู้ออกแบบยังคงให้ความเคารพต่อการทำงานของคนรุ่นก่อนเป็นอย่างดี

6.1.3 สถาปัตยกรรมสมัยเรเนซองซ์ (Renaissance Architecture)

งานสถาปัตยกรรมที่เด่นชัดในยุคเรเนซองซ์ถูกแบ่งออกเป็นความเจริญในหลายยุคและในหลากหลายประเทศที่มีความโด่งเด่นของรูปแบบงาน ดั่งจะเห็นว่า มีรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน และมีรูปแบบของงานที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ไม่ว่าเป็น เรเนซองซ์ในอิตาลี เรเนซองซ์ในฝรั่งเศส เรเนซองซ์ในอังกฤษ เรเนซองซ์ในเยอรมันนี และเรเนซองซ์ในประเทศสเปน ซึ่งต่างมีลักษณะรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่ต่างกันออกไป ในเรเนซองซ์ตอนต้นงานสถาปัตยกรรมที่โด่งเด่นก็คือวัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ ที่มีลักษณะเด่นในรูปแบบงานสถาปัตยกรรมและการตกแต่ง วัดนี้เริ่มสร้างในคริสต์ศตวรรษที่ 13 มีการประดับตกแต่งด้วยหินอ่อนสีดำ สีขาว และสีอื่นๆ วางสลับสวยงามเป็นลายเลขาคณิต และการออกแบบวิหารแห่งนี้มีการออกแบบโดมแบบแปดเหลี่ยมซึ่งเป็นวิทยาการในการออกแบบแนวใหม่ มีกระบวกการการศึกษาทดลองในการออกแบบหลายครั้งจึงจะประสบความสำเร็จ (ภาพ 6.2)

ภาพ 6.2 วัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedral)

หมายเหตุ : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 13 ธค. 2558

6.1.3.1 วัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedr) ผังอาคารมีการออกแบบเป็นลักษณะรูปไม้กางเขน (ภาพ 6.3) มีความยาว 153 เมตร และฐานของโดมกว้างถึง 90 เมตร ซุ้มประตูและมีหอระฆังสูง 85 เมตรอยู่บริเวณด้านข้าง ส่วนภายในมหาวิหารนั้นประกอบไปด้วยหน้าต่างที่เป็นกระจกหลากหลายสีที่ได้รับการออกแบบโดยศิลปินที่มีชื่อเสียงในยุคเรอเนซองซ์ อย่างเช่น ลอเรนโซ กีแบร์ติ และโดนาเทลโล มีการภาพเขียนบนผนังที่เรียกว่า *"ปูนเปียก"* (Fresco) ของเปาโล อุซเซลโล อันเป็นจุดเด่นของศิลปะบนฝาผนังของมหาวิหารแห่งนี้ นอกจากนั้นยังมีส่วนของห้องใต้ดินที่เรียกว่า *"The Crypt"* เป็นพื้นที่ในส่วนเดิมของวิหารที่มีพื้นที่สำคัญในยุคแรกของการสร้างโบสถ์หลังเดิมและมีการสร้างปรับปรุงต่อเติมทับเพิ่มขึ้นตามลำดับ เป็นห้องใต้ดินที่มีพื้นที่สำคัญในการทำพิธีกรรมต่างๆ ในยุคแรกๆ ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งส่วนสำคัญของมหาวิหารอีกด้วย โดมอาคารวิหารเป็นรูปร่างครึ่งวงกลมคล้ายกับสถาปัตยกรรมโรมัน แต่ได้เปลี่ยนจากรูปทรงกลมมาเป็นทรงแปดเหลี่ยม แต่ละเหลี่ยมจะเกิดเสาที่รองรับโดมขึ้นไป ทำเป็นโครงโค้ง ซึ่งมีจุดสูงสุดถึง 180 ฟุต (54 เมตร) มองภายนอกเห็นโครงสร้างบนยอดสุดทำเป็นรูปคล้ายโดมตะเกียง (Lantern) ที่มีแสงสามารถผ่านเข้าภายในอาคารได้ เพื่อรับแสงสว่างจากภายนอกส่องเข้าไปในอาคารจะทำให้บริเวณโดมกลางอาคารดูสว่างในเวลากลางวัน

ภาพ 6.3 ด้านหน้าทางเข้าวัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedral)

หมายเหตุ : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 13 ธค. 2558

ภาพ 6.4 การตกแต่งด้วยหินอ่อน ทุสคัน กอธิค (Tuscan Gothic)

หมายเหตุ : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 13 ธค. 2558

ศิลปะเรอเนซองซ์เป็นยุคสมัยที่เริ่มให้ความสำคัญและบทบาทของนักออกแบบอาคารเริ่มเห็นเด่นชัดมากขึ้น การถูกยกย่องและพูดถึงผู้ที่ออกแบบอาคารถูกนำมาจัดบันทึกและยกย่องว่าเป็นศิลปินที่มีความรู้ความสามารถควรได้รับการยกย่อง และสถาปนิกผู้ที่ออกแบบวัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ ก็คือ *“บรูเนลเลสกิ”* (Fillippo di Ser Bruenelleschi 1377-1446) ซึ่งสถาปนิกชาวฟลอเรนซ์ เขาได้การยกย่องว่าเป็นประดุลบิดาของศิลปะเรอเนซองซ์เลยทีเดียว โดยวัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedral) เป็นอาคารที่ยิ่งใหญ่ของเมืองฟลอเรนซ์ โดยบรูเนลเลสกิได้เป็นผู้ที่ออกแบบโดมใหญ่ได้และถือว่าเป็นการออกแบบโดมที่มีวิทยาการของหลักการและทฤษฎีของการออกแบบที่ซับซ้อน เป็นการออกแบบและแก้ปัญหาโครงสร้างโดมที่มีขนาดใหญ่ที่กว้างถึง 140 ฟุต (42 เมตร) บรูเนลเลสกิ ได้ศึกษาโครงสร้างถึงวิธีการออกแบบโดมรูปร่างครึ่งวงกลมคล้ายกับสถาปัตยกรรมโรมัน แต่เปลี่ยนจากรูปกลมมาเป็นทรงแปดเหลี่ยม แต่ละเหลี่ยมจะเกิดเสาที่รองรับโดมขึ้นไป ทำเป็นโครงโค้ง ซึ่งมีจุดสูงสุดถึง 180 ฟุต (54 เมตร) มองภายนอกเห็นโครงสร้างบนยอดสุดทำเป็นรูปคล้ายโดมตะเกียง (Lantern) รูปทรงโคมมีการปรับทรงให้มีความเป็นโคมยอดแหลมที่มีลักษณะการโค้งที่โค้งเปลี่ยนองศาไม่ใช่โคมแบบกลมตามแบบเดิมที่ทำมา การสร้างโคมมีการทำโครงสร้างที่มีโครงกระดูกรองรับมุมทั้งแปดมุมและถ่ายน้ำหนักไปที่ฐานแปดเหลี่ยมระหว่างโครงมีการเชื่อมด้วยโครงสร้างขนาดเล็กอีกทีหนึ่ง บริเวณยอดสุดของโคมมีการสร้างซุ้มรูปโคมตะกียงเพื่อรับแสงสว่างจากภายนอกส่องเข้าไปในอาคาร มหาวิหารฟลอเรนซ์ (Florence Cathedral) หรืออาสนวิหารแม่พระแห่งดอกไม้ (Cattedrale di Santa Maria del Fiore) เป็นอาสนวิหารประจำอัครมุขมณฑลฟลอเรนซ์ตั้งอยู่ที่เมืองฟลอเรนซ์มณฑลฟลอเรนซ์ แคว้นทัสกานี ประเทศอิตาลี สร้างขึ้นในช่วง ค.ศ. 1420-1436 ออกแบบโดยฟีลิปโป บรูเนลเลสกี ด้านหน้าและบริเวณภายนอกของ

โบสถ์มีการประดับตกแต่งด้วยหินอ่อนหลายสี เช่น สีขาว เขียว และชมพู วางสลับเป็นลายเรขาคณิต ประดับภายนอก รวมไปถึงการเกาะสลักหินอ่อนรูปประดับอาคารบริเวณโดยรอบ ลักษณะการประดับตกแต่งแบบนี้เรียกว่า “*ทุสคัน กอธิค*” (Tuscan Gothic) (ภาพ 6.4)

อัลเบอร์ตี (Leo Batista Alberti, 1430-1472) เป็นคนนักออกแบบคนสำคัญในวงการสถาปัตยกรรมเรอเนซองซ์อีกคนหนึ่งที่มีความสามารถในหลายศาสตร์ ทั้งสถาปนิก นักทฤษฎีศิลปะ นักปราชญ์ อัลเบอร์ตีเกิดที่เมืองเจนัว ประเทศอิตาลี เป็นคนที่สนใจเรื่องงานสถาปัตยกรรมแบบโรมัน เข้าใจในหลักการของงานกรีกและโรมันมาก และมีโอกาศได้ทำงานออกแบบกับบรูเนลเลสกิ ซึ่งเขาได้เรียนรู้ถึงวิธีการทำงานจากบรูเนลเลสกิ ทำให้มีความรู้เรื่องของทฤษฎีทางศิลปะและงานทางสถาปัตยกรรมเป็นอย่างดี อัลเบอร์ตีได้ออกแบบโบสถ์วัดซาฟราเชลโก

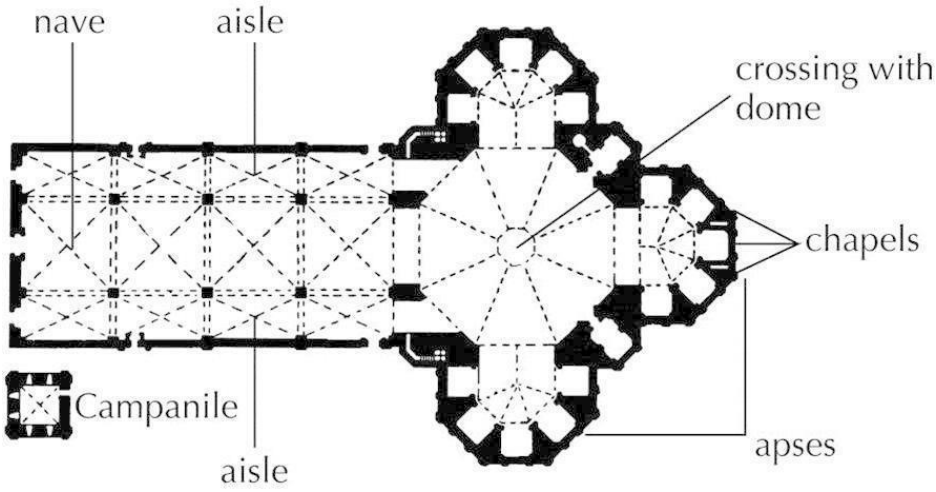

ภาพ 6.5 Florence Cathedral Plan

หมายเหตุ : From Florence Cathedral Historical Facts and Pictures, by Soudip, 2017. thehistoryhub (https://www.thehistoryhub.com/florence-cathedral-facts-pictures.htm)

ภาพ 6.6 Florence Cathedral Dome Outside

หมายเหตุ : From Florence Cathedral Historical Facts and Pictures, by Soudip, 2017. thehistoryhub (https://www.thehistoryhub.com/florence-cathedral-facts-pictures.htm)

ภาพ 6.7 วัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedral)

ที่มา : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 13 ธค. 2558

ภาพ 6.8 Florence Cathedral Interior

หมายเหตุ : From Florence Cathedral Historical Facts and Pictures, by Soudip, 2017. thehistoryhub (https://www.thehistoryhub.com/florence-cathedral-facts-pictures.htm)

ภาพ 6.9 Florence Cathedral Interior Dome Close View

หมายเหตุ : From Florence Cathedral Historical Facts and Pictures, by Soudip, 2017. thehistoryhub (https://www.thehistoryhub.com/florence-cathedral-facts-pictures.htm)

ฟิลิปโป บรูเนลเลสกีเป็นสถาปนิกที่สำคัญผู้ออกแบบ วัดประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedr) โดยได้รับแรงบันดาลใจจากศึกษาวิหารโบสถ์ต่างๆ ที่ได้ไปเห็นมาระหว่างการท่องเที่ยว เช่นที่มหาวิหารซานวิทาลเล (San Vitale) ที่ราเวนนา หรือวิหารแพนธิออน (Pantheon) ที่โรม บรูเนลเลสกีจึงออกแบบโดมใหญ่แบบโรมันและมีหลังคาอย่างแพนธิออน สิ่งก่อสร้างนี้ถือว่าเป็นสิ่งก่อสร้างชิ้นแรกของสมัยเรอเนซองซ์ หรือ ฟื้นฟูศิลปวิทยา แต่จริงแล้วลักษณะหลังคาโค้งของบรูเนลเลสกีไม่ใช้หลังคาโดมครึ่งวงกลมแต่เป็นหลังคาโค้งแหลมแบบมีสัน (Ribbed vault) ซึ่งเป็นลักษณะกอธิกโดยแท้ สถาปัตยกรรมฟื้นฟูศิลปวิทยาจึงเป็นการมองย้อนไปถึงเทคนิคโครงสร้างแบบโรมัน บรูเนลเลสกีและสถาปนิกคนอื่นๆ มีแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงรูปแบบสถาปัตยกรรมโรมัน ซึ่งรูปทรงและการตกแต่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การวางสัดส่วนซึ่งสถาปนิกสมัยก่อนหน้าสถาปัตยกรรมฟื้นฟูศิลปวิทยาได้ละทิ้งไป สถาปนิกกลุ่มนี้จึงพยายามเอากฎเหล่านี้กลับมาปฏิบัติอีกครั้ง สมัยนี้จึงเป็นสมัยที่มีการตั้งสมมุติฐานทางทฤษฎีทางสถาปัตยกรรมและการทดลองทฤษฎีต่างๆที่ตั้งไว้ บรูเนลเลสกีเองก็ได้ออกแบบสร้างวัดใหญ่ๆ 2 วัด วัดซานลอเรนโซ และวัดซานโตสปิริตโต (San Lorenzos และ Santo Spirito) ในเมืองฟลอเรนซ์ เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าสมมุติฐานทางทฤษฎีที่เขาตั้งขึ้นสามารถนำมาปฏิบัติได้ วัดนี้คือทฤษฎีศิลปะคลาสสิกที่ประกอบด้วยแนวเสากลม หัวเสาโครินเธียน (Corinthian) ส่วนที่อยู่ระหว่างเสาและหลังคา (entablatures) โค้งครึ่งวงกลม และคูหาสวดมนต์

ภาพ 6.10 Leon Battista Alberti, Basilica of Sant’Andrea, Mantua, Italy,

หมายเหตุ : From Alberti, Sant'Andrea in Mantua, by Heather Horton, n.d. Khanacademy (https://www.khanacademy.org/humanities/renaissance-reformation/)

6.1.3.2 วัดซาน อัลดรีอา (Basilica of Sant'Andrea) (ภาพ 6.10) อยู่ในเมืองแมนทัว (Sant'Andrea, Mantua) มหาวิหารแห่งนี้สร้างขึ้นในรูปแบบของกางเขนละติน (ภาพ 6.11) ซุ้มกลางทำในรูปแบบของประตูชัยแบบโรมัน (Andrea Mantegna) ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์หลักถูกวาดโดยจูลีโอ โรมาโน (Giulio Romano) และ อันโตนีโอ ดา กอร์เรจโจ (Antonio Allegri da Correggio) ซึ่งเป็นจิตรกรคนที่สำคัญในยุคเรอเนซองซ์แต่ตอนนี้พวกเขาไม่ได้รับการเก็บรักษาไว้ อาคารที่สร้างขึ้นติดกับหอระฆังที่มีอยู่แล้ว ตั้งอยู่บนพื้นฐานของรูปแบบของประตูชัยทราจัน (Arch of Trajan) ส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างอิฐที่มีปูนปั้นแข็ง โดยซุ้มประตูกลางขนาดใหญ่ขนาบข้างด้วยเสาโครินเธียน มีช่องเปิดขนาดเล็กทางด้านขวาและด้านซ้ายของซุ้มประตู มุมมองใหม่ของการออกแบบคือการบูรณาการของลำดับล่างประกอบด้วยคอลัมน์คอรินเธียนร่องที่มีการสั่งซื้อขนาดใหญ่ประกอบไปด้วยเสาสูงที่ไม่มีร่อง ทั้งหมดนั้นกอด้วยหน้าจั่วและเหนือสิ่งอื่นใดที่มีโครงสร้างโค้งวัตถุประสงค์ที่ไม่ทราบแน่ชัด แต่สันนิษฐานว่าจะบังหน้าต่างที่เปิดเข้าไปในโบสถ์ด้านหลัง

ภาพ 6.11 Alberti, Basilica of Sant’Andrea, Mantua, 1472-90 nave looking west

หมายเหตุ : From Alberti, Sant'Andrea in Mantua, by Heather Horton, n.d. Khanacademy (https://www.khanacademy.org/humanities/renaissance-reformation/)

ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมของฟีลิปโป บรูเนลเลสกี นั้นงานที่เค้าออกแบบนั้นได้รับการยกย่องในของของการสร้างงานแบบใหม่ที่มีความสร้างสรรค์ในแนวทางการออกแบบที่ต่างออกไป หรือจะถือได้ว่าเป็นสถาปนิกหัวก้าวหน้าของยุคเลยก็ว่าได้ เพราะฟีลิปโป บรูเนลเลสกีมีความ

เข้าใจถึงโครงสร้าง สัดส่วนของงานสถาปัตยกรรมเป็นอย่างดี ที่ยังสามารถผสมผสานงานวิศวกรรมโครงสร้างเข้าไปใส่อย่างลงตัว จึงถือได้ว่าเป็นทั้งสถาปนิกและวิศวกรภายในคนเดียวกัน ฟีลิปโป บรูเนลเลสกีนับเป็นสถาปนิกคนสำคัญของยุค เขาได้มีการออกแบบงานสถาปัตยกรรมมากมายหลายอย่างเช่น ออกแบบโรงพยาบาลแห่งหนึ่งที่เมืองฟรอเรนซ์ ชื่อว่า ออสเปดาเล เคลกลิ อินโนเซนตี้ (The Ospedale degli Innocenti ค.ศ.1419-1424) (ภาพ 6.12) ซึ่งเป็นการออกแบบอาคารที่ตอบสนองการใช้งานแบบเฉพาะกิจกรรม การออกแบบมีการกำหนดสัดส่วนทางคณิตศาสตร์เพื่อความสัมพันธ์ทางอาคาร การใช้ความสูงของเสาที่เท่ากันและผนังด้านหลังเท่ากับความสูงของเสาซึ่งทำให้เกิดปริมาตรลูกบาศก์ในพื้นที่ และเกิดพิกัดของพื้นที่จัตุรัสบนรูปด้าน โดยการออกแบบอาคารที่เรียบง่าย มีเสากลมแบบศิลปะโรมันคือเสาแบบคอรินเทียน มาวางเรียงกันเป็นแนวยาว และมีซุ้มโค้งเชื่อมในแต่ละเสาเพื่อเป็นเหมือนคานรับน้ำหนัก ซึ่งต่อมาเราเรียกการออกแบบลักษณะนี้ว่า *“เรอเนซอง ลอจิอา” (Renaissance Loggia)* (ภาพ 6.13) ซึ่งได้แพร่หลายไปในหลายๆ ประเทศในยุโรป

6.1.3.2 วัดซานตา โกรเซ (Basilica di Santa Croce ค.ศ. 1294) เป็นวัดหนึ่งที่ฟีลิปโป บรูเนลเลสกี (ภาพ 6.14) ได้สร้างผลงานที่สำคัญและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของงานสถาปัตยกรรม ซึ่งมีการใช้รูปแบบมหาวิหารเมืองฟลอเรนซ์เป็นต้นแบบ ด้านหน้ามีทางเข้าสามทางโดยจะมีประตูตรงกลางที่ใหญ่และใช้สำหรับการเข้าหลัก ตัวอาคารมีการออกแบบผังแบบกากบาทไม้กางเขนมีปีกยื่นออกทั้งสองข้างแต่ไม่มากนัก เน้นการออกแบบเรียบง่าย การออกแบบผังวัดแห่งนี้ บรูเนลเลสกีได้ออกแบบหลังคาตรงกลางเป็นจั่วและบริเวณด้านข้างเป็นหลังคาทรงจั่วหลายชุดต่อเนื่องกันซึ่งเป็นที่แปลกตาไปจากการออกแบบอาคารของเรอเนซองซ์หลังอื่นๆ และไม่มีการออกแบบโคมตรงกลางขนาดใหญ่เข้าไปกับผังอาคาร เป็นหลังคายาวเรียบแบบจั่ว การประดับอาคารภายนอกใช้หินอ่อนประดับตัวอาคารด้านหน้าคล้ายกับการประดับหินอ่อนที่มหาวิหารฟลอเรนซ์ และลดท่อนรายละเอียดลงไป

ภายในวัดซานตา โกรเซ ยังมีอาคารหลังหนึ่งที่ลิปโป บรูเนลเลสกี ได้ออกแบบไว้ซึ่งเป็นโบสถ์อาคารหลังเล็ก ติดกันกับอาคารหลังใหญ่ เขาได้ออกแบบอาคารที่มีโคมขนาดใหญ่ตรงกลางวงกลมและมีการสร้างจุดปลายสุดของโคมด้วยจะมีซุ้มโคมตะเกียง (Lantern) เพื่อให้มีแสงสว่างสามารถส่องเข้าสู่ภายในอาคาร ซึ่งบรูเนลเลสกีได้แนวความคิดนี้จากวิหารแพนเธนอน (Pantheon) ในกรุงโรมที่มีการเจาะช่องให้มีแสงสว่างเข้าสู่ภายใน (ภาพ 9.15) ภายในโบสถ์หลังนี้ยังเป็นที่ฝังศพของศิลปินชาวอิตาลีที่มีชื่อเสียงหลายคนถูกฝังอยู่ในโบสถ์ เช่น เลออน บัตติสตา อัลแบร์ตี, ไมเคิล แองเจโล, วิตโตริโอ อัลฟิเอรี, เลโอนาร์โด บรูนี, โจอาชิโน รอสซินี และกาลิเลโอ

ภาพ 6.12 Ospedale degli Innocenti Facade

หมายเหตุ : From Gallery of the Ospedale degli Innocenti, by Museumsinflorence, n.d. (http://www.museumsinflorence.com/musei/ospedale_degli_innocenti.html)

ภาพ 6.13 Women's cloister

หมายเหตุ : From Gallery of the Ospedale degli Innocenti, by Museumsinflorence, n.d. (http://www.museumsinflorence.com/musei/ospedale_degli_innocenti.html)

ภาพ 6.14 Basilica of Santa Croce

หมายเหตุ : From Santa Croce church, Florence, Italy, by Kathleen Kuiper, n.d. britannica (https://www.britannica.com/topic/Santa-Croce)

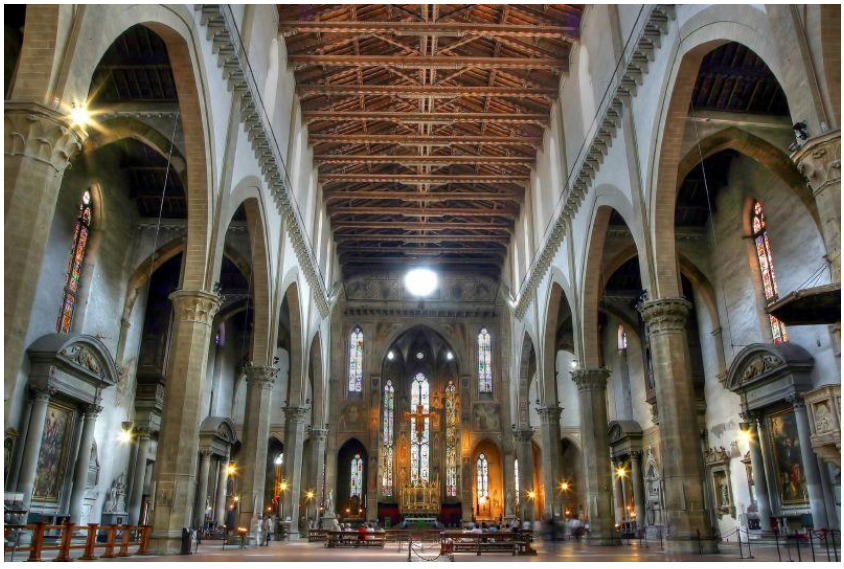

ภาพ 6.15 The nave Santa Croce

หมายเหตุ : From Santa Croce, by Museumsinflorence, n.d. (http://www.museumsinflorence.com/musei/museum_of_opera_s_croce.html)

ไมเคิลแอนเจโล หรือ มิเกลันเจโล บูโอนาร์โรตี (Michelangelo Buonarroti) ไมเคิลแอนเจโล หรือ มิเกลันเจโล บูโอนาร์โรตี (Michelangelo Buonarroti 1475-1564) เป็นศิลปินคนหนึ่งที่มีบทบาทต่องานศิลปะในสมัยนี้ ไมเคิลแอนเจโลเป็นศิลปินที่มีความสามารถทั้งงานจิตรกรรม ประติมากรรม รวมไปถึงงานสถาปัตยกรรมด้วยซึ่งเคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถาปนิกควบคุมงานการก่อสร้างโบสถ์เซนปีเตอร์ กรุงโรม (St. Peter's Basilica) โดยได้มีการการก่อสร้างมานานพอสมควรระยะหนึ่งแล้ว โดยเริ่มต้นสถาปนิกบรามันเต้เป็นผู้ออกแบบและวางผังตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1506 และไมเคิลแอนเจโลได้มาสานงานต่อจากบรามันเต้ที่ได้ทำงานค้างไว้ โดยมีการนำรูปแบบเดิมมาปรับเพิ่มเติมในหลายส่วนจนเกิดความสวยงานและลงตัวต่อการใช้งานของอาคารและความสวยงามของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมแบบศิลปะเรเนสแซนส์

6.1.3.3 มหาวิหาร เซนต์ ปีเตอร์ส บาซิลิกา (St. Peter's Basilica) (ภาพ 6.16) เป็นหนึ่งในสี่ของมหาวิหารเอกของกรุงโรมที่ตั้งอยู่ใน เขตรัฐวาติกัน เป็นสิ่งก่อสร้างที่ใหญ่ที่สุดในรัฐวาติกันและเป็นสถานที่ที่ได้ชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์ที่สุดแห่งหนึ่งของคริสตจักรโรมันคาทอลิก (St. Peter's Basilica) หรือมีอีกชื่อว่า มหาวิหาร นักบุญเปโตร (Basilica Sancti Petri) เดิมนั้นเป็นโบสถ์ที่ถูกสร้างขึ้นในตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 4 โดยเดิมเป็นรูปแบบบาซิลิกา จนมาถึงในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ มหาวิหารที่เป็นตัวอย่างที่ดีของสถาปัตยกรรมแบบฟื้นฟูศิลปวิทยาก็คือมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ที่กรุงโรมซึ่งเป็นผลงานเดิมแรกของ โดนาโต ดันเจโล บรามันเต,ราฟาเอล, จูลิอาโน ดา ซานกาลโล, คาร์โล มาเดอร์โน และ ไมเคิลแอนเจโล ซึ่งเป็นผู้สร้างโดมที่สูงและแคบกว่าโดมของบรูเนลเลสกีที่สร้างก่อนหน้านั้นร้อยกว่าปีที่เมืองฟลอเรนซ์เพียงหนึ่งฟุตเท่านั้น โดมเป็นองค์ประกอบของสิ่งก่อสร้างที่เป็นจุดสนใจทั้งภายนอกและภายใน โดมของมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์จะอยู่เหนือบริเวณพิธีมณฑล (chancel) และแขนกางเขน ทำให้เป็นผังของวัดเป็นทรงกากบาทแบบไบแซนไทน์

มหาวิหารเซนต์ปีเตอร์มีพื้นที่ภายในที่น่าประทับใจ ซุ้มโค้งที่มีความสูง 23 เมตรและความกว้างประมาณ 13 เมตร คั่นกลางโบสถ์ออกจากด้านข้าง หอศิลป์ความยาว 90 ม. และพื้นที่ประมาณ 2,500 ลูกบาศก์เมตร เริ่มต้นที่ปากทางเข้าพระวิหารและวางอยู่บนแท่น ในซุ้มประตูสุดท้ายของโบสถ์กลางคือปาฏิหาริย์ รูปปั้นเซนต์ปีเตอร์หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ซึ่งผู้แสวงบุญหลายพันคนรีบเร่งโดมของมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์เป็นงานศิลปะที่ยิ่งใหญ่ ความสูงสูงสุดคือ 133.3 เมตรเหนือระดับพื้นดินความสูงภายในโบสถ์เป็น 117.57 เมตรเส้นผ่านศูนย์กลางด้านในคือ 41.5 เมตรและน้ำหนักรวมคือ 14,000 ตัน เป็นเวลาหลายศตวรรษภาพของโดมเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิหารและเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ทั่วไปของนครวาติกัน แผนผังโบสถ์ยังคงเป็นรูปแบบกากบาทแบบกรีก ครอส (greek cross plan) โดยมีโดมขนาดใหญ่คลุ่มพื้นที่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 41.5 เมตร ตัวโดมรองรับด้วยโครงสร้างโค้งประทุนเสาทั้งสี่มุม โดยกำหนดสร้างโดมขนาดใหญ่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งได้รับแรงบันดาล

ใจจากรูปทรงและโครงสร้างของวิหารแพนเธออน ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบโรมัน แต่แบบได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดการสร้าง

การออกแบบมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ มีบรามันเตเป็นสถาปนิกใหญ่ในการออกแบบ ซึ่งเค้าได้แรงบันดาลใจในการออกแบบจาก อัลเบอร์ตี ที่ได้สร้างงานที่มีการเน้นศูนย์กลาง หรือการวางผังอาคารแบบศูนย์กลาง โดยมีแนวคิดการออกแบบจากโรมันที่ออกแบบอาคารแบบศูนย์กลางหลายหลัง ในช่วงแรก การออกแบบมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ได้ออกแบบผังอาคารแบบศูนย์กลางแบบผังอาคารรูปกากบาทหรือกรีกครอส โดยมีโดมใหญ่ตรงกลางปกคลุมพื้นที่หลุมผังศพของนักบุญปีเตอร์ ซึ่งแผนผังลักษณะนี้บรามันเต ได้แสดงถึงการออกแบบถึงรูปทรงเชิงตรรกะและเหตุผลของการประยุกต์ใช้แผนผังของโรมันและกรีก โครงสร้างหลังคาแบบโค้งประทุนและโดมแบบครึ่งวงกลมผสมผสานกันอย่างลงตัวตามรูปทรงเชิงอุดมคติ เช่น วงกลม จัตุรัส ลูกบาศก์และครึ่งวงกลมเข้าด้วยกัน ซึ่งหมายถึงการออกแบบลานด้านหน้าที่เป็นการผสมผสานรูปทรงแบบจัตุรัสและวงกลมเข้าด้วยกัน (ภาพ 6.17)

หลังจากที่บรามันเต ออกแบบงานไว้ในช่วงแรก ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบมาโดยตลอดดดยมีการมอบหมายให้ มีเกลันเจโล บัวนาร์โรตี ได้ให้พัฒนารูปแบบวิหารต่อ และได้มีการปรับรูปแบบโครงสร้างที่รองรับโดมเล็กจนเกินไป ได้มีการปรับขนาดโครงสร้างให้ใหญ่ขึ้นเพื่อรองรับโดมขนาดใหญ่ได้ เพิ่มความหนาของผนังและเสา และได้เพิ่มมุขระเบียงบริเวณด้านหน้าเพิ่ม (portico) เพื่อเน้นทางเข้าสู่วิหาร เขาได้ใช้เสาโครินเทียนขนาดใหญ่วางเรียงอยู่ด้านหน้าวิหาร 4 ต้นแรกเรียงและเสา 10 ต้นเรียงด้านหลัง จึงทำให้วิหารดูมีแกนหลักของอาคารและทางเข้าอาคารดูสง่างามกว่าแบบเดิมที่บรามันเตออกแบบไว้ (ภาพ 6.18) บรามันเตทำแผนแรกสำหรับคริสตจักรใหม่ เขาเสนอให้มีโบสถ์ขนาดมหึมาซึ่งวางผังไว้จากส่วนกลางโดยมีรูปร่างเป็นรูปไม้กางเขนแบบกรีกล้อมรอบด้วยจัตุรัสซึ่งมีโดมขนาดมหึมาอยู่ตรงกลาง และมีโดมขนาดเล็กกว่าและโดมครึ่งโดมแผ่ออกไป เมื่อบรามันเตเสียชีวิต ราฟาเอลเข้ามาเป็นหัวหน้าสถาปนิกของเซนต์ปีเตอร์ และเมื่อราฟาเอลเสียชีวิต ไมเคิลแองเจโลก็เข้ามารับหน้าที่แทน (ภาพ 6.19) ทั้งมีเกลันเจโลและราฟาเอลได้ทำการเปลี่ยนแปลงแผนเดิมของบรามันเตอย่างมาก การตกแต่งภายในวิหารมีการเขียนภาพตามเพดานโค้งและประดับลวดลายด้วยสีทอง การใช้ซุ้มโค้งระหว่างเสาขนาดใหญ่ตามช่วงเสาในแต่ละด้าน (ภาพ 6.20) และบริเวณโดมกลางขนาดใหญ่มีการเจาะช่องแสงโดยรอบโดมกลม และแสงจากโดมตะเกียงตรงกลางเพื่อความสว่างเข้าสู่ภายในวิหาร ซึ่งมีความสว่างมากพอที่จะทำให้โดมและพื้นที่ภายในนั้นสว่างได้ทั่งวิหาร (ภาพ 6.21)

ภาพ 6.16 ด้านหน้าโบสถ์เซนต์ปีเตอร์ที่ (St. Peter’s Basilica)

หมายเหตุ : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อ 13 ธ.ค. 2558

ภาพ 6.17 บริเวณด้านหน้าของ โบสถ์เซนต์ปีเตอร์

หมายเหตุ : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อ 13 ธ.ค. 2558

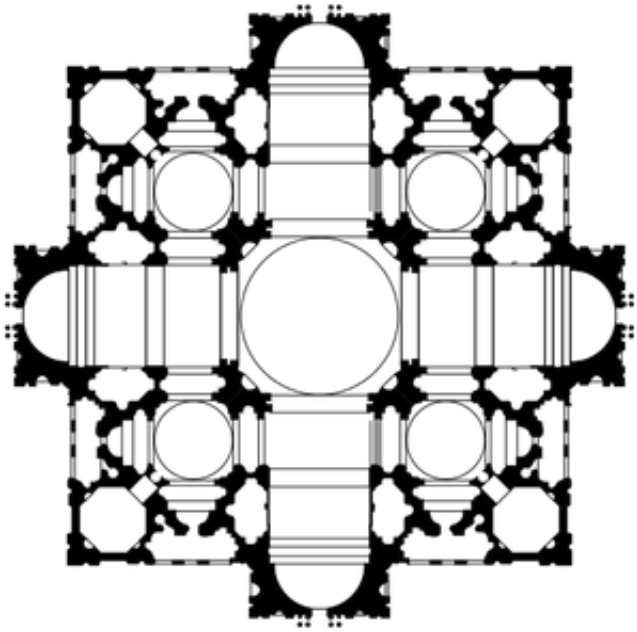

ภาพ 6.18 Bramante, plan for St. Peter’s Basilica, 1506

หมายเหตุ : Saint Peter’s Basilica, by DR. BETH HARRIS,DR. STEVEN ZUCKER, 2015. Smarthistory (https://smarthistory.org/st-peters-basilica/)

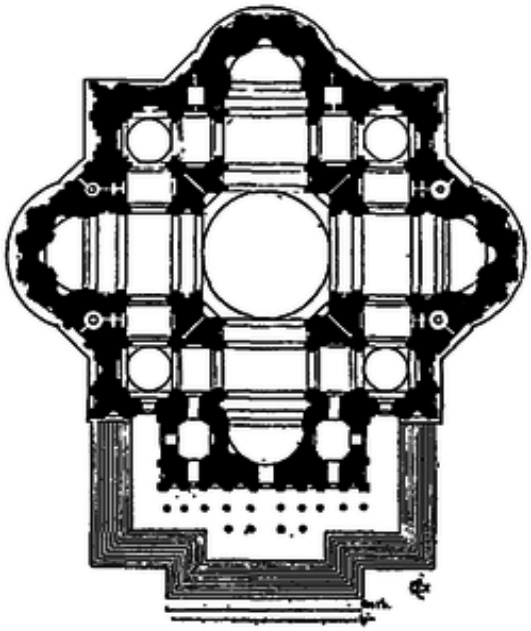

ภาพ 6.19 Michelangelo, plan for St. Peter’s Basilica, 1547

หมายเหตุ : Saint Peter’s Basilica, by DR. BETH HARRIS,DR. STEVEN ZUCKER, 2015. Smarthistory (https://smarthistory.org/st-peters-basilica/)

ภาพ 6.20 บริเวรภายในโดมตรงกลางของ โบสถ์เซนต์ปีเตอร์

หมายเหตุ : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อ 13 ธ.ค. 2558

ภาพ 6.21 บริเวณโถงตรงกลางโบสถ์เซนต์ปีเตอร์

หมายเหตุ : ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อ 13 ธ.ค. 2558

และอีกหนึ่งของสถาปนิกที่สำคัญของยุคนี้คือ พัลลาไดโอ (Andrea Palladio, 1508-1580) เป็นสถาปนิกชาวอิตาลีโดยที่เกิดที่เมือง ปาดัว ประเทศอิตาลี และได้ศึกษางานศิลปะต่างๆ พัลลาไดโอเป็นคนที่มีความสามารถรอบตัว เป็นนักค้นคว้าผู้รอบรู้ทฤษฎีทางสถาปัตยกรรมแบบโรมันโบราณ นอกจากนี้ยังมีความรู้อย่างดีด้านวิศวกรรมศาสตร์ การจัดวางผังเมืองและเกี่ยวกับการช่างทุกแบบทุกชนิด ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่เก่งทัดเทียมกับอัลแบร์ตี สถาปนิกผู้ยิ่งใหญ่ของเรอเนสซองส์ก็ตาม แต่ปัลลาดิโอเป็นผู้ชำนาญเฉพาะสาขามากกว่าในหลายๆ เรื่อง พัลลาไดโอเดินทางไปโรมหลายครั้งเพื่อศึกษาผลงานโบราณด้วยตัวเอง พัลลาไดโอได้ออกแบบวิลล่าโรทอนดา หรือ วิลลา คาปรา (Villa Capra "La Rotonda") (ภาพ 6.22) อยู่ที่เมืองวิเซนซา สร้างปี่ ค.ศ.1550 (Andre Palladio Italian Villa) ซึ่งเป็นงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับพัลลาไดโอ โดยเป็นการออกแบบบ้านให้ผู้มั่งคั่งในเวนิส ที่เกิดความนิยมในหารสร้างคฤหาสน์หรือที่มีชื่อเรียกว่า วิลลา (Villa) สำหรับพักผ่อนตามชนบททั่วประเทศอิตาลี เป็นการออกแบบวางผังแบบห้องสำคัญอยู่ตรงกลาง (Cantral Domed Hall) (รูปที่ 9-24) มีโดมทำหน้าที่เป็นหลังคา จากห้องต่างๆ รวมทั้งมุขและเฉลียงก็ยื่นออกโดยรอบทั้งสี่มุม โดยออกแบบเป็นลักษณะสมดุลย์ (Sysmmetry) มุขแต่ละมุขมีบันไดขึ้น การออกแบบบ้านหลังนี้นั้น พัลลาไดโอได้สร้างความรู้สึกในการใช้อาคารเป็นอย่างดี การคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่อาคารอย่างเต็มที่ การที่สามารถใช้พื้นที่ระเบียงสำหรับในการพักผ่อน สามารถมองทิวทัศน์ต่างๆได้รอบทิศทาง รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับพื้นที่โดยรอย ที่จะพยามยามให้มีความรู้สึกที่สัมพันธ์กันโดยมีการใช้พื้นที่ภายในต่อเนื่องกันของพื้นที่ในแต่ละด้านของระเบียง สามารถเดินลงไปยังพื้นที่โดยรอบได้อย่างอิสระ แต่ทุกระเบียงก็มีการแบ่งพื้นที่ความเป็นส่วนตัวกัน และสิ่งที่พัลลาไดโอกล้าที่จะทำงานแนวทางใหม่ก็คือการใช้โคมกับอาคารพักอาศัยซึ่งไม่ใช้โบสถ์หรือวิหารตามที่เคยทำมา ซึ่งโคมนั้นจะใช้สำหรับโบสถ์หรือวิหารทางศาสนาเท่านั้น (รูปที่ 9.25)

พัลลาไดโอ มีความสนใจอย่างมากในการดึงดูดผู้ชมตัวอาคาร ซึ่งเป็นสิ่งที่พัลลาไดโอ มักประสบความสำเร็จโดยการใช้ส่วนหน้าอาคารที่มีความโดดเด่น สิ่งที่ทำให้ วิลล่าโรทอนดามีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอย่างยิ่งคือไม่ได้จัดแสดงไว้เพียงอันเดียว แต่จัดแสดงถึง 4 ด้านด้วยกัน การเลือกที่แปลกประหลาดไม่ได้ส่งผลให้เกิดการสร้างสรรค์ที่แหวกแนวเสมอไป อาคารที่มีส่วนหน้าอาคารสี่ด้านอาจจบลงด้วยความแปลกประหลาดได้อย่างง่ายดาย แต่ พัลลาไดโอสามารถออกแบบโครงสร้างที่เงียบสงบและซับซ้อนได้ โดยเน้นความสมดุล ความชัดเจนของภาพ และความสม่ำเสมอ การออกแบบอาคารมีความสมมาตรอย่างสมบูรณ์ นำเสนอผังสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีเฉลียงเหมือนกันยื่นออกมาจากแต่ละส่วนหน้าอาคาร ที่ใจกลางอาคาร มีโดมโผล่ออกมาเหนือห้องโถงทรงกลมตรงกลาง ปัลลาดิโอเกี่ยวข้องกับความกลมกลืนและความสอดคล้องทางคณิตศาสตร์ และใช้สี่เหลี่ยมจัตุรัสและวงกลมเป็นรูปแบบที่จำเป็นแต่สง่างาม

ภาพ 6.22 Andrea Palladio with modifications by Vicenzo Scamozzi, Villa Rotonda

หมายเหตุ : From Palladio, La Rotonda, by Jimena Berzal de Dios, n.d. Britannica (https://www.britannica.com/topic/Uffizi-Gallery)

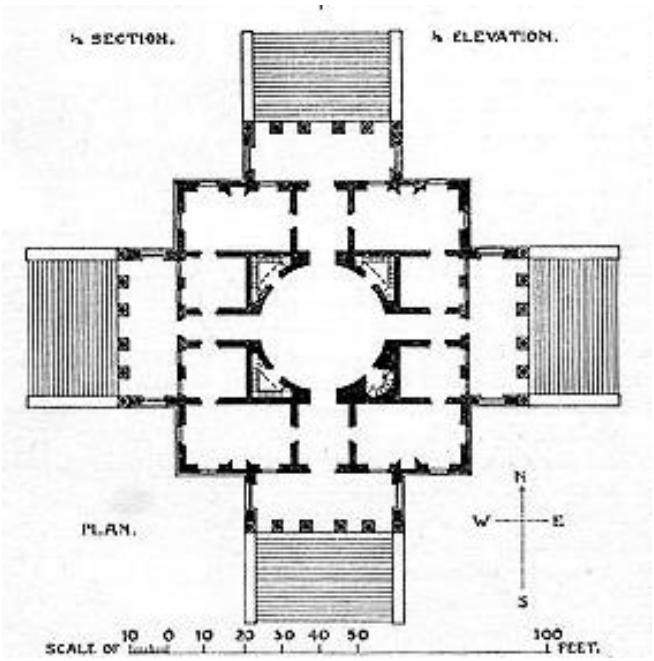

ภาพ 6.23 Andrea Palladio, plan of the Villa Rotonda

หมายเหตุ : From Palladio, La Rotonda, by Jimena Berzal de Dios, n.d. Britannica (https://www.britannica.com/topic/Uffizi-Gallery)

6.1.3.4 โบสถ์ ซาน จอร์โจ แมกโจเร่ (Church of San Giorgio Maggiore) สร้างอยู่บนเกาะเวนิส ทางตอนเหนือของประเทศอิตาลีสร้างโดยสร้าง ค.ศ.1565 เป็นอีกอาคารหลังหนึ่งที่พัลลาไดโอ(Andrea Palladio,1508-1580) มีการออกแบบดัดแปลงรูปแบบอาคารที่มีขนาดต่ำและกว้างให้เป็นสูงสง่าและแคบเข้า และใช้เสาเรียงรายเพิ่มความเด่นสะดุดตา เขาคำนึงถึงเงาที่สะท้อนลงบนน้ำ ใช้ตกแต่งอาคารด้วยหินอ่อนสีขาวเพื่อให้สัมพันธ์กับท้องฟ้าและน้ำทะเล โบสถ์แห่งนี้เป็นโบสถ์ของนักบุญเบนเดิก (Benedictine) ในศตวรรษที่ 16 การก่อสร้างมหาวิหารนี้เสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1576 โดยการออกแบบของสถาปนิกพัลลาไดโอซึ่งได้ออกแบบมหาวิหารซึ่งเป็นโบสถ์สไตล์เรเนสแซนส์คลาสสิกที่ทำขึ้นจากหินอ่อนสีขาวที่สวยงาม ประกายเหนือน้ำทะเลสีฟ้าของทะเลสาบตรงข้ามกับปีอัซซาเวเนซเซีย (Piazza Venezia) ซึ่งเป็นจุดโฟกัสของมุมมองจากทุกส่วนของย่านที่สำคัญของเกาะเวนีส (Riva degli Schiavoni) มีการตกแต่งภายในที่ยอดเยี่ยมและพิถีพิถัน จึงทำให้รู้สึกได้ถึงความโอ่อ่า กว้างขวาง ภายในคริสตจักรทั้งสามชั้นมีความสว่างมากและมีเสาขนาดใหญ่และเสาบนผนังตกแต่งที่โผล่ขึ้นมา การตกแต่งโบสถ์ได้ผสมผสานรูปแบบผังวิหารอันยาวนานของโรมันโบราณ (Basilican) ไว้กับแผนผังแบบไม้กางเขน (ภาพ 6.24) ภายในประกอบไปด้วยภาพเขียนขนาดใหญ่ของ จาโคโป ทินโทเรตโต (Tintoretto) ด้านข้างของโบสถ์ประตูทางเข้า มีรูปปั้นของนักบุญสองคนของโบสถ์สตีเฟนและจอร์จโดยจูลิโอเดลโมโรจากเวโรนา รูปปั้นครึ่งตัวสองภาพเพื่อรำลึกถึงผู้มอบที่ดินที่นี่ให้แก่ชาวเบเนดิกตินในปี ค.ศ. 982 (ภาพ 6.25) หลังคาทรงโดมสูงที่ดูสง่าสวยงามอย่างมากเมื่อมีแสงลอดผ่านเข้ามา หอระฆังความสูง 63 เมตรส่วนของหอระฆัง (Campanile Bell Tower) (ภาพ 6.26) นั้นสร้างขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1467 แต่พังลงในปี ค.ศ. 1774 และได้รับการสร้างขึ้นใหม่อีกครั้งด้วยสถาปัตยกรรมนีโอคลาสสิก (Neo-Classic Architecture) โดยในส่วนของหน้าต่างนั้นก็ได้รับอิทธิพลของสถาปัตยกรรมโรมันที่จะเป็นแบบโรงอาบน้ำของโรมัน ส่วนพื้นกระเบื้องก็มีการจัดเรียงที่สวยงามและน่าสนใจของสีขาวและสีดินเผา

โบสถ์ดั้งเดิมของเขาก่อตั้งขึ้นในปีคริสต์ศักราช 790 ตามด้วยอารามเบเนดิกตินที่อยู่ติดกันในปีคริสต์ศักราช 982 แต่อาคารทั้งสองถูกทำลายลงด้วยแผ่นดินไหวในปีคริสต์ศักราช 1223 อารามแห่งนี้สร้างขึ้นใหม่ในปี 1443 และถูกแทนที่ด้วยการออกแบบโดยบัลดัสซาเร่ ลองเฮน่า (Baldassare Longhena) ในปีคริสต์ศักราช 1541 ประมาณปีคริสต์ศักราช 1565 งานเริ่มสร้างโบสถ์ใหม่โดยสถาปนิกพัลลาไดโอ (Andrea Palladio) สถาปนิกผู้ยิ่งใหญ่ของวิเซนซาน (ค.ศ. 1508-80) โดยออกแบบให้มีมุขสี่เสาอันสง่างาม นี่เป็นการออกแบบโบสถ์ที่สมบูรณ์ครั้งแรกของเขา ซึ่งประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาการรวมรูปแบบคลาสสิกเข้ากับอาคารร่วมสมัย

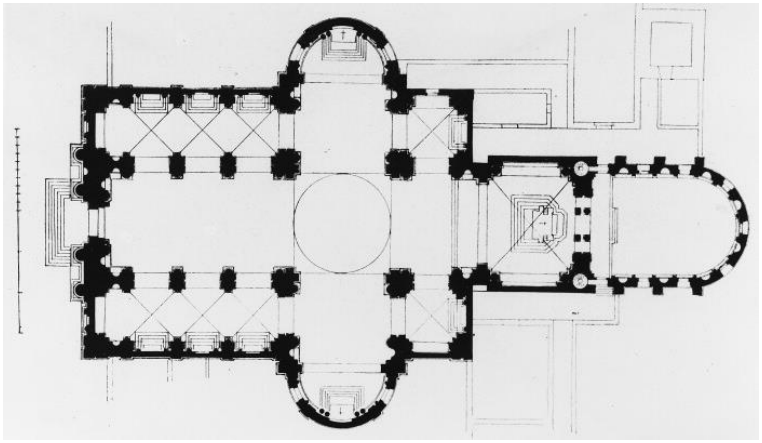

ภาพ 6.24 Floor plan, showing Latin Cross construction.

หมายเหตุ : From San Giorgio Maggiore, by imagesofvenice, n.d. (https://imagesofvenice.com/san-giorgio-maggiore/)

ภาพ 6.25 The original church was founded in 790

หมายเหตุ : From San Giorgio Maggiore, by imagesofvenice, n.d. (https://imagesofvenice.com/san-giorgio-maggiore/)

ภาพ 6.26 Andrea Palladio, Church of San Giorgio Maggiore

หมายเหตุ : From Palladio, La Rotonda, by Jimena Berzal de Dios, n.d. Britannica (https://www.britannica.com/topic/Uffizi-Gallery)

จอร์โจ วาซารี่ (Giorgio Vasari) สถาปนิกที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในยุคเรอเนซองส์สมัยปลาย โดยเป็นสถาปนิกที่ทำงานตามแนวทางอุดมคิตและมีแนวความคิดในการออกแบบในแนวทางของตัวเอง จอร์โจ วาซารี่ได้อธิบายเรื่อง ความจริงและอสรภาพ ซึ่งต่อมาได้เป็นแนวคิดที่สำคัญในการสร้างงานศิลปะแบบบาโรคในเวลาต่อมา แนวความคิดของจอร์โจ วาซารี่เป็นปรัชญาอันสำคัญของศิลปะสถาปัตยกรรมแบบบาโรค จอร์โจ วาซารีนั้นเกิดที่เมืองอาเรซโซในแคว้นตอสคานา ประเทศอิตาลี ในวัยเด็กได้เล่าเรียนกับจิตรกรที่มีชื่อเสียงและได้ฝึกฝนจนมีความสามารถในการเขียนภาพลงบนกระจก (stained glass) ได้ วาซารีประสบความสำเร็จมากกว่าในฐานะจิตรกรวาดภาพบริเวณทางเดิน (loggia) ระหว่างวังอุฟฟีซี (Palazzo degli Uffizi) มีการนำสายตาของผู้เดินไปสู่ปราสาทอีกด้าน เป็นงานออกแบบเมือง (urban design) ที่สำคัญมากของยุคนั้น ในฟลอเรนซ์ วาซารีได้ออกแบบทางเดินเชื่อมปราสาทอุฟฟีซีกับวังปิตตี (Pitti Palace) ปัจจุบันส่วนนี้เรียกกว่า โถงวาซารี (Vasari Corridor) เพื่อเป็นเกียรติแก่เขา นอกจากนี้เขายังได้ทำงานอนุรักษ์ฟื้นฟู (Renovation) โบสถ์จากยุคกลางหลายแห่งด้วยกัน

6.1.3.5 หอศิลป์อุฟฟิซี่ (Uffizi, Florence, Italy. Giorgio Vasari and others.) (ภาพ 6.27) ก่อสร้าง ค.ศ. 1560-1581 ที่เมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี เป็นงานสถาปัตยกรรมศิลปะศิลปะเรอเนซองซ์สมัยปลาย มีพัฒนาการรูปแบบจากการใช้ศิลปะฟื้นฟูวิทยาการ โดยเอารูปแบบ

วิทยาการของกรีกและโรมันมาเป็นต้นแบบ และพัฒนาตัวเองไปตามลำดับ มีความต้องการและวิทยาการต่างๆ เพิ่มขึ้นไปจนถึงจุดที่อาจจะเรียกได้ว่า เป็นศิลปะเกินพอดี มีการสร้างสรรค์งานตามอารมณ์ ความรู้สึกที่รุนแรงและมากมายจนเกินพอดี ไม่อยู่ในรูปแบบเดิม และสิ่งนี้เองก็ได้กล้ายเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ศิลปะบาโรก รูปแบบการวางผังอาคารออกแบบอาคารแบบคู่ยาวและเปิดช่องว่างระหว่างอาคารไปทางแม่น้ำอาร์โน (Arno River) ทางด้านภายในระหว่างอาคารประดับด้วยเสาเป็นแบบดอริค (Doric order) ที่แสดงช่องว่างหรือการเปิดช่องสายตาโดยไม่บังทิวทัศน์ทางสถาปัตยกรรม (ภาพ 6.28) การตกแต่งรูปทรงมีการใช้รูปแบบงานสถาปัตยกรรมแบบโรมันและกรีกเป็นต้นแบบ แต่มีการปรับเปลี่ยนและประยุคต์งานการก่อสร้างแบบสมัยใหม่ขึ้น การเปิดช่องแสงและช่องหน้าต่างประตูมีลักษณ์เปิดเพื่อการใช้แสงและความสวยงามแบบสมดุลของรูปทรงอาคาร การใช้รูปทรงช่องเปิดสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอนและแนวตั้งว่างแนวเดียวกันเพื่อให้เกิดความสมดุลของรูปแบบ และเน้นการนำแสงจากด้านนอกเข้ามาบริเวณทางเดินภายใน

ภาพ 6.27 The Uffizi Palace Court, Florence, edifice designed by Giorgio Vasari, 1560.
หมายเหตุ : From Uffizi Gallery, by The Editors of Encyclopædia Britannica, 1999. Britannica (https://www.britannica.com/topic/Uffizi-Gallery)

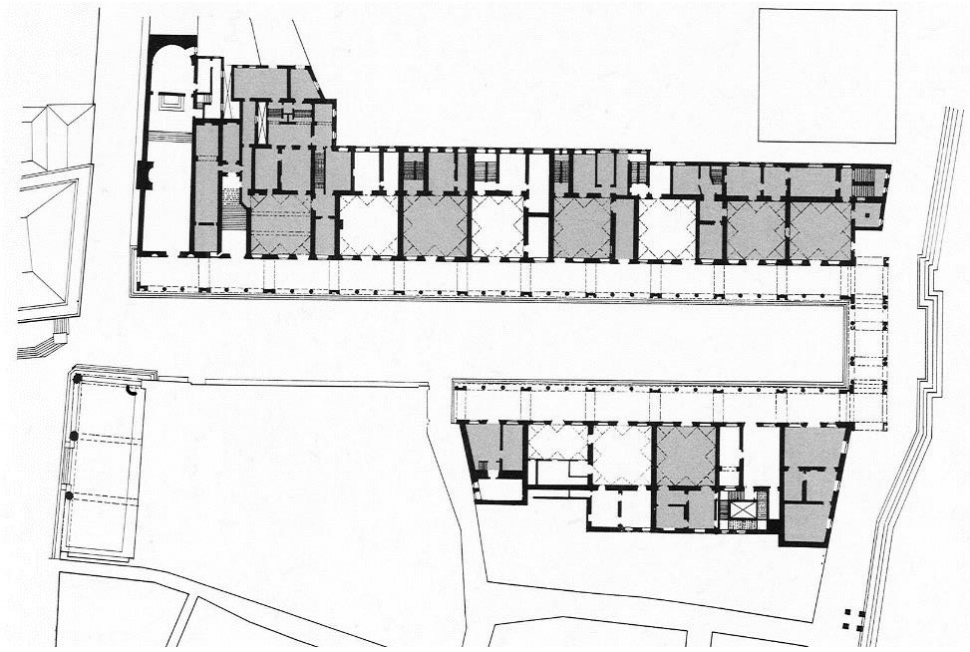

ภาพ 6.28 Map of the Uffizi gallery

หมายเหตุ : From Uffizi Gallery must-sees: how to see the highlights and learn something too, by BY ALEXANDRA KOREY, 2009. Arttrav (https://www.arttrav.com/florence/uffizi-gallery-must-sees-how-to-see-the-highlights-and-learn-something-too/)

จะเห็นว่ารูปแบบงานสถาปัตยกรรมนี้เริ่มได้รับอิทธิพลศิลปะแบบบาโรกในช่วงแรกพอสมควร โดยถ้ามองจากปีที่สร้างนั้น เป็นช่วงที่ศิลปะแบบบาโรกกำลังเริ่มพัฒนางานขึ้นมา จากงานแบบเรอเนซองซ์ที่นักออกแบบเริ่มที่จะเบื่อและพยายามใส่รายละเอียดเข้าไปในงานให้มากขึ้น และหลีกหนี้จากรูปแบบอาคารทรงเดิมแบบเรอเนซองซ์

ศิลปะบาโรก

ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และศิลปะในสมัยฟื้นฟูศิลปะวิทยาการ ทั้งในและนอกทวีปยุโรป เป็นที่มาของการปฏิวัติทางภูมิปัญญาในด้านต่างๆ ทั้งในด้านปรัชญา วิทยาศาสตร์ ซึ่งเริ่มก่อตัวในสมัยฟื้นฟูศิลปะ ในรูปแบบลัทธิมนุษย์นิยม ยกย่อง ชื่นชม ความสามารถของมนุษย์ในด้านต่างๆ ทำให้มีการใช้หลักเหตุผล เข้าใจถึงหลักศาสนาอย่างแท้จริง ส่งผลให้ศาสนาคริสต์แตกสาขาออกเป็นหลายนิกาย และส่งผลต่อการพัฒนาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ มากในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 ปรัชญาและแนวคิดเริ่มเกิดขึ้น เป็นรูปเป็นร่างที่แน่นนอนในช่วงฟื้นฟูศิลปะวิทยาการ โดยกำหนดว่าลัทธิมนุษย์เป็นเป็นนิมิตรแรกของความคิดปรัชญา ทำให้มนุษย์มีความฉลาดมีเหตุและผลมากขึ้น ในช่วงคริสต์ศักราช. 1680 มีการปฏิวัติทางภูมิปัญญาขึ้นในอังกฤษ เรียกว่า *ยุคแห่งความรอบรู้* หรือ*ยุคสว่างทางปัญญา* (The Enlightenment) และได้เผยแพร่ไปในแถบทวีปยุโรปอย่างรวดเร็ว

การเกิดของศิลปะบาโรกที่พัฒนาการต่อเนื่องจากศิลปะแบบเรอเนซองซ์ ลักษณะของรูปแบบศิลปะบาโรกเป็นการพัฒนาของวามคิดและวิธีการของยุคสมัย ที่ต้องการและพัฒนาต่อยอดรูปแบบ ศิลปะบาโรคเป็นความก้าวหน้าของวิทยาลการความรู้ที่เพิ่มขึ้นอย่างเร็ว ศิลปะถูกเติมแต่งให้เพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้คน ประกอบกับการนำศิลปะมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการเผยแผ่ศาสนาของคริสต์จักรโรมันคาทอลิก อันมองเห็นว่า ศิลปะที่กำลังเจริญงอกงามในยุคสมัยนั้น จะสามารถสร้างแรงดึงดูดผู้คนให้หันเข้ามาภายในโบสถ์ และเข้ามาให้ความเคารพอีกครั้ง ศิลปะบาโรกนั้นถูกนิยามว่าเป็นศิลปะแห่งการดึงดูดใจให้หลงไหลในงานศิลปะ จึงทำให้รูปแบบงานบาโรคนั้นอ่อนไหว เคลื่อนที่ สร้างความประทับใจแก่ผู้ที่พบเห็น ความสวยงาม จึงถูกเติมแต่ให้มีมากมาย จนอาจจะรู้สึกว่า มากไปเกินพอดี

มูลเหตุของศิลปะบาโรคเกิดขึ้นโดยมีมูลเหตุและแนวความคิดของหลักการดังกล่าวดังนี้

1. เหตุผลจะเป็นสิ่งชี้นำไปสู่ความรู้ การหลักการความจริงมากกว่าความเชื่อ
2. จักรวาลมีแบบแผนตายตัว เป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์
3. โครงสร้างทางสังคมที่ดีควรเป็นไปตามธรรมชาติ และคนเราต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับธรรมชาติ และสังคมจะต้องอยู่แบบพึ่งพาอาศัยการเป็นหมู่เหล่า
4. ไม่มีบาปดั้งเดิม มนุษย์สามารถสร้างสรรค์สิ่งต่างๆได้อย่างอิสระ และความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ ไม่ใช่ความสามารถมาจากโชคช่วยหรือพระเจ้า

6.2.1 ศิลปะบาโรก

ศิลปะบาโรกไม่แน่นชัดว่าเกิดขึ้นจากที่ไหน แต่มีศูนย์กลางของการพัฒนาอยู่ที่ประเทศอิตาลี และเป็นช่วงที่มีกษัตริย์ พระราชินี มีบทบาทต่อการเมืองและงานศิลปะมาก และในแต่ละประเทศก็มีลักษณะของงานแบบบาโรกที่ต่างกันออกไปส่วนใหญ่ในประเทศอิตาลีศิลปะแบบบาโรกจะมีบทบาทไปทางอาคารทางศาสนามากกว่างานสำหรับกษัตริย์ คำว่า *“บาโรค”* มีความหมายใช้เรียกถึงรูปแบบของงานศิลปะ สถาปัตยกรรม วรรณกรรมและดนตรี ซึ่งมีแหล่งที่มาจากอิตาลีในช่วงระยะเวลา ปีคริสต์ศักราช 1550 - 1750 มีศูนย์กลางอยู่ที่โรม ซึ่งมีความเจริญสูงสุดระหว่าง ปีคริสต์ศักราช 1680-1730 มีชื่อเรียกเฉพาะช่วงระยะนี้ว่า *“ไฮ-บาโรค”* (High Baroque) คำว่า บาโรค มีความหมายถึง ความผิดปกติ ไม่ถูกต้องตามระเบียบ หรือไม่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีผู้สันนิฐานว่านำมาจากคำว่า บาร์โรโค Barroco ซึ่งเป็นภาษาโปรตุเกส หมายถึงไข่มุกที่มีรูปร่างบิดเบี้ยวไม่สมบูรณ์ ปกติมักจะใช้เรียกสิ่งต่างๆ ในทำนองเชิงดูถูกดูหมิ่น ต่อสิ่งที่หรูหรา และรสนิยมที่เกิดความงานจนเกินพอดี มูลเหตุที่มีผลกระทบต่องานศิลปะบาโรค แบ่งออกกว้างๆ 3 ประการคือประการที่หนึ่งศาสนจักรโรมันคาทอลิกมีการยอมรับนโยบายให้นำเอาศิลปะเป็นปัจจัยในการประชาสัมพันธ์ศาสนาเพื่อที่จะดึงให้คนประชาชนนั้นเข้ามาภายในโบสถ์และมีความศรัธาในศาสนามากขึ้น ประการที่สองมีแนวคิดเรื่องวิทยาศาสตร์มากขึ้น ระบบการศึกษาและวิทยาศาสตร์ทำให้คนนั้นเริ่มเห็นในความเป็นจริงตามหลักการของการศึกษา และเชื่อตามเหตุและผลของเรื่องต่างๆ และประการสุดท้าย เกิดแหล่งศูนย์กลางทางการเมืองใหม่ ระบบการปกครองเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง

ศิลปะบาโรคนั้นถูกกล่างถึงในลักษณะของการสร้างงานศิลปะเพื่อศาสนา กล่างคือ ในยุคนั้นมีการใช้งานศิลปะหรืองานสถาปัตยกรรมเสมื่อนเครื่องมือในการดฆษณาของศาสนา การที่ศาสนจักรโรมันคาทอลิคนั้นจะต้องมีการดำเนินการชักจูงผู้คนให้เข้ารวมหรือนับถือศาสนา และจำเป็นจะต้องแสวงหาเครื่องมือในการใช้สำหรับเป็นเครื่องมือสื่อสารให้ผู้คนนั้นเข้าวมาในโบสถ์ จึงมีการกำหนดนโยบาย “ศิลปะเพื่อศาสนา” ขึ้นมาเพื่อทำให้อาคารทางสาสนานั้นมีความน่าสนใจ และเกิดความประทับใจ ทำให้ผู้คนนั้นหันมาเข้าโบสถ์ โดยมีงานศิลปะเป็นตัวนำ จึงเห็นได้ว่าศิลปบาโรคถูกสร้างและเติมแต่งให้มีความสวยงามอย่างเต็มที่ ศิลปาโรคให้ความรู้สึกในเรื่องการมองซึ่งเคยยึดถือมาแต่เดิมว่าให้มองจากภายในของมนุษย์ออกมาสู่ภายนอก มาเป็นการมองจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในของมนุษย์แทน ศิลปบาโรคจึงเป็นผลงานที่มีความหรูหร่าสวยงาม สร้างวัดให้มีลักษณะสะดุดตาและแสดงอารมณ์ศรัทธาในศาสนาให้มีความเคารพอย่างสูงสุด

6.2.2 รูปแบบสถาปัตยกรรมบาโรค (Baroque Architecture)

สถาปัตยกรรมบาโรคถูกพัฒนารูปแบบและรายละเอียดส่วนใหญ่มาจากงานสถาปัตยกรรมเรอเนซองซ์ โดยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมทำให้รูปแบบทั้งสองแตกต่างกันออกไป เช่น การดัดใช้เส้นโครงสร้างและที่ทำเป็นลายประดับ บาโรคจะมีการใช้เส้นโค้ง เคลื่อนไหวมาก นิยมทำเป็นมุขยื่นหรือทำให้เกิดแสงสว่าง การจัดผังรูปสี่เหลียมผื่นผ้าตามเรอเนซองซ์หมดไปเปลี่ยนเป็นยื่นมุขขนาบอาคารหลังออกมาทั้งสองข้าง คล้ายรูปตัว U การตกแต่งภายในอาคารจะมีความหรูหรา ดูสนุกร่าเริง ชอบใช้ลวดลายทั้งงานปั้นและงานวาด การตกแต่งภายนอกอาคารส่วนใหญ่จะไม่ตกแต่งประดับประดาจนเกินงาน แต่ภายในจะกระทำอย่างวิจิตรพิสดาร ปิดทอง ลงยาสี โดยมากสถาปนิกที่ออกแบบงานสถาปัตยกรรมจะเป็นกลุ่มคนที่มีชื่นชอบในความสวยงามในงานศิลปะ ประติมากรรม และจะออกแบบงานให้เน้นเรื่องความสวยงามเป็นหลัก โดยจะไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องของการใช้ประโยชน์ของอาคาร การออกแบบโครงสร้างจะมีการเล่นเส้นสายที่มีรูปร่างโค้ง บิดงอของเส้น ของการตกแต่งงานสถาปัตยกรรม แม้กระทั้งโครงสร้างก็ยังเน้นเส้นโค้งตามเช่นเดียวกัน

สถาปนิกส่วนใหญ่เป็นพวกจิตรกรและประติมากรหันมาสร้างงานสถาปัตยกรรม การแบ่งยุคของสถาปัตยกรรมสมัยบาโรค แบ่งออกได้คือ สมัยต้น (Eaely Baroque) อยู่ในราวปีคริสต์ศักราช 1580-1630 สมัยเจริญสูงสุด (High Baroque) อยู่ในราวปีคริสต์ศักราช 1630-1680 และสมัยปลาย (Late Baroque) อยู่ในราวปีคริสต์ศักราช. 1680-1720

6.2.3 สถาปัตยกรรมบาโรค (Baroque Architecture)

6.2.3.1 โบสถ์อิล เจซู (Church of the Gesù) เป็นหนึ่งในโบสถ์ในยุคของบาโรคที่มีการออกแบบตามหลักการและเน้นความคิดในการสร้างงานแบบบาโรค โบสถ์อิล เจซู อยู่ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลีเริ่มสร้างในปีคริสต์ศักราช 1575-1584 เป็นการออกแบบผสมผสานงานเรอนาซองส์กับบาโรกรวมเข้าด้วยกัน หัวใจสำคัญคือความสง่างามของโดมกลางอาคาร รูปแปดเหลี่ยม (ภาพ 6.29) ใช้เวลาสร้าง 9 ปี โดย จาโคโม วีโยลา และ จาโคโม เคลลา ปอร์ตา ภายนอกอาคารมีการออกแบบเน้นเส้นสายโค้งงอ มีการออกแบบค้ำยันหลังคาบริเวณหน้าจั่วบนด้านหน้าอาคารเป็นรูปเส้นสายตัวเอส (S) (ภาพ 6.30) โดยปลายทั้งสองด้านจะม้วนปลายคล้ายก้นหอย โบสถ์อิล เจซูมีความสูง 31 เมตร และมีความกว้าง 33 เมตร ทางเดินภายในกว้าง 25 เมตร มีแขน โดยผังอาคารถูกออกแบบให้มีลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ภาพ 6.29 Façade of the Church of the Gesù, designed by Giacomo della Porta

หมายเหตุ : From Italian Architecture during the XVIth Century. The Church of the Gesù and the Apostolic Palace, by carolinarh, 2021. Arsartisticadventureofmankind. (https://arsartisticadventureofmankind.wordpress.com/2021/07/31/)

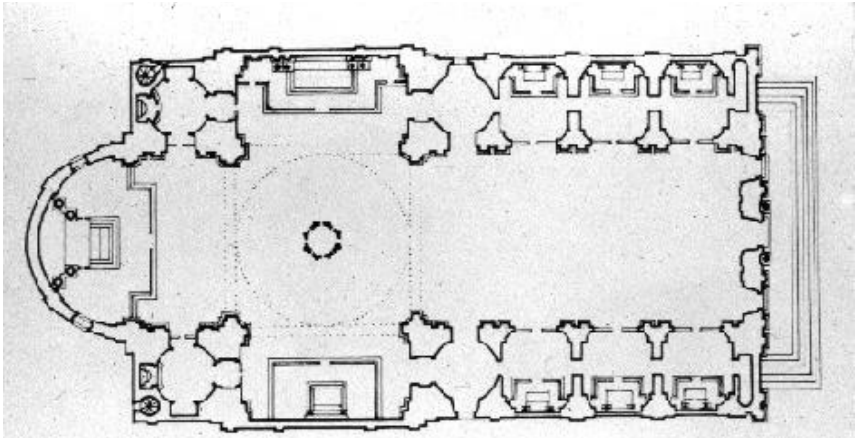

ภาพ 6.30 Floor plan of the Church of the Gesù

หมายเหตุ : From Italian Architecture during the XVIth Century. The Church of the Gesù and the Apostolic Palace, by carolinarh, 2021. Arsartisticadventureofmankind. (https://arsartisticadventureofmankind.wordpress.com/2021/07/31/)

ภาพ 6.31 Interior view of the Church of the Gesù

หมายเหตุ : From Italian Architecture during the XVIth Century. The Church of the Gesù and the Apostolic Palace, by carolinarh, 2021. Arsartisticadventureofmankind. (https://arsartisticadventureofmankind.wordpress.com/2021/07/31/)

6.2.3.2 โบสถ์ซานตา ซูซานน่า (Church of santa susanna) ตั้งอยู่ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี โดย มาเดอร์นา (ภาพ 6.32) ในปีคริสต์ศักราช 1597-1603 (Church of santa susanna, rome, Italy) ได้รับการยกย่องว่าเป็นบาโรคที่สมบูรณ์แบบ มีลักษณะที่ต่างออกไปจากเรอเนซองซ์ ภายในโบสถ์ซานตา ซูซานน่ามีการตกแต่งอย่างหรูหราสวยงามด้วยลวดลายต่างๆ เต็มพื้นที่ทั้งผนังและฝ้าเพดาน การประดับลายใบไม้และลายที่ดูเคลื่อนไหวไปมา รูปเกาะสลัก และการประดับสีและการปิดทองคำประดับดูแล้วมีรสนิยมระดับสูงตามแนวคิดแบบศิลปะบาโรก

โบสถ์ซานตา ซูซานน่า ด้านหน้าโบสถ์ถูกออกแบบสไตล์บาโรกยุคต้นและมีอิทธิพลนี้สร้างโดยสถาปนิกผู้ออกแบบคือ คาร์โล มาแดร์โน (Carlo Maderno) และแล้วเสร็จในปีคริสต์ศักราช 1603 โดยมีการออกแบบอาคาร 5 หลัง หลายปีก่อนที่เขาจะเริ่มต้นที่ส่วนหน้าของ San Pietro ใน Vaticano ถือเป็นผลงานชิ้นเอกของเขานี่เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่ดีที่สุดของสไตล์บาโรกที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ซึ่งบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงจากยุคเรอเนซองส์ผ่านทางลัทธินิยมไปจนถึงรูปแบบใหม่ที่สมบูรณ์

ภาพ 6.32 Exterior of Santa Susanna Church

หมายเหตุ : From History & Centennial, by Stpatricksamericanrome, n.d. Arsartisticadventureofmankind. (https://stpatricksamericanrome.org/history/)

ภาพ 6.33 Interior of Santa Susanna Church

หมายเหตุ : From History & Centennial, by Stpatricksamericanrome, n.d. Arsartisticadventureofmankind. (https://stpatricksamericanrome.org/history/)

ภาพ 6.34 Santa Susanna Church

หมายเหตุ : From History & Centennial, by Stpatricksamericanrome, n.d. Arsartisticadventureofmankind. (https://stpatricksamericanrome.org/history/)

งานสถาปัตยกรรมโบสถ์แบบบาโรคนั้นจะเน้นการออกแบบที่ต่างไปจากการออกแบบโบสถ์แบบเรอเนซองส์ ทั้งรูปแบบของการวางผังอาคารที่มีขนาดเล็กลงกว่าโบสถ์แบบสมัยเรอเนซองส์ ซึ่งเป็นผลจากเรื่องสังคมและการเมือง รวมไปถึงการสนับสนุนในการสร้างอาคารนั้นไม่เหมือนเดิม การออกแบบสร้างจึงมีการย่อขนาดให้เล็กลงกว่าเดิม แต่มีการชดเชยในเรื่องการตกแต่งอาคารให้มีความสวยงามมากขึ้น รูปแบบอาคารของสถาปัตยกรรมแบบบาโรค มีลักษณ์ที่คล้ายกับงานในสมัยเรอเนซองส์ตอนปลายที่เน้นในเรื่องการตกแต่งด้านหน้าอาคารด้วยจั่วแบบสามเหลี่ยม มีการนำเสาแบบคอรินเทียมมาประดับตากแต่งแบบเสาแนบอิ่ง แต่จุดเด่นที่มีการเปลี่ยนไปก็คือการใช้คำยันหน้าจั่ว บริเวณด้านหน้าแบบเรอเนซองจะนิยมใช้แบบเส้นตรงลาดเอียงและประดับตกแต่งให้สวยงามแต่งานแบบบาโรคนั้น ใช้คำยันรูปทรงตัว เอส (S) ที่ม้วนงอโค้งด้านปลายทั้งสองด้าน ซึ่งกล้ายมาเป็นลักษณะนิยมของการสร้างงานสถาปัตยกรรมแบบบาโรค หัวใจที่สำคัญของการออกแบบงานสถาปัตยกรรมบาโรคคือ ความสง่างามของรูปแบบอาคาร โคมอันโด่ดเด่นเป็นสง่า อยู่ตรงกลาง มีความสมดุลของรูปทรง ซึ่งเป็นแนวความคิดการออกแบบของไมเคิลแอนเจอโร (Michelangelo) กับพัลลาไดโอ (Andrea Palladio) สถาปนิกและศิลปินที่ยิ่งใหญ่ในยุคเรอเนซองที่เน้นหนักในเรื่องความสมดุลและความสง่าของโคมตรงกลาง

6.2.3.3 วัดซาน คาร์โล อัลเล ค๊อตโตร ฟอนตาเน (Church of Saint Charles at the Four Fountains) สร้างในกรุงโรมโดย ฟรันเซสโก บอร์โรมินี (Francesco Borromini) ในปีคริสต์ศักราช 1635-1667 เป็นอาคารทางศาสนาที่มีรายละเอียดที่น่าสนใจของการตกแต่งและรูปทรงของโคมหลังคา โดยปกติการออกแบบโคมโบสถ์หรืออาคารมันจะใช้การออกแบบรูปทรงกลมหรือทรงหกเหลี่ยม หรือ แปดเหลี่ยม ซึ่งเป็นระบบโครงสร้างที่ทำกันมาและสามารถรับน้ำหนักของโครงสร้างเป็นอย่างดี แต่โบสถ์วัดวัดซาน คาร์โล อัลเล ค๊อตโตร ฟอนตาเน มีโดมตรงกลางยังอาคารมีหลังคาโดมรูปไข่ (Ovel doom) (ภาพ 6.36) และโครงสร้างของโดมทำลายนูนสูงเป็นรูปหกเหลี่ยมวงกลม และกากบาท และเปิดช่องตรงกลางให้แสงสามารถเข้ามาภายในโคมได้ การออกแบบวางผังอาคารนั้นออกแบบเป็นรูปคล้ายสี่เหลียมขนมเปียกปูน แต่ทำปลายแหลมสี่มุมให้มนกลม ซึ่งเป็นการวางผังอาคารที่แปลกออกไปจากที่ทำมาในยุคก่อนๆ ซึ่งอาจเกิดจากการก่อสร้างในพื้นที่ที่มีจำกัดและต้องมีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม รูปด้านหน้าโบสถ์มีการประสานรูปหน้าจั่วสามเหลี่ยมและรูปวงรีเข้าด้วยกันและใช้เส้นโค้งมาใช้มากกว่าใช้เส้นตรง ทำให้รูปด้านหน้าโบสถ์มีความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหวของเส้นและความเหลื่อนไหวของตัวอาคาร (ภาพ 6.37)

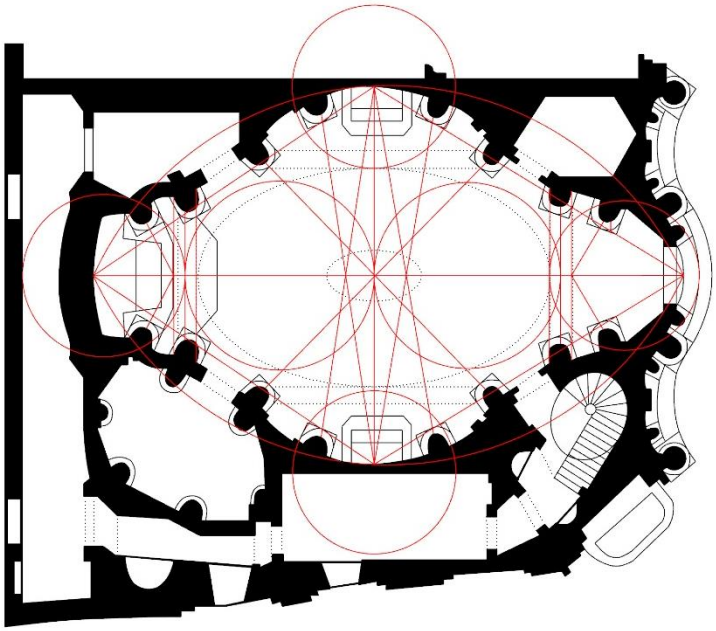

ภาพ 6.35 Santa Susanna Church

หมายเหตุ : 1638-46 CE SAN CARLO ALLE QUATTRO FONTANE, by SpaceByNathan, 2016. chronologyofarchitecture.wordpress. (https://chronologyofarchitecture.wordpress.com)

ภาพ 6.36 San Carlo alle Quattro Fontane

หมายเหตุ : San Carlino: A Baroque Gem, by walksinrome, 2019.(https://www.walksinrome.com/blog/san-carlo-alle-quattro-fontane-by-francesco-borromini-rome)

ภาพ 6.37 Interior San Carlino

หมายเหตุ : San Carlino: A Baroque Gem, by walksinrome, 2019.(https://www.walksinrome.com/blog/san-carlo-alle-quattro-fontane-by-france)

ฟรันเซสโก บอร์โรมินี (Francesco Borromini) นับว่าเป็นสถาปนิกมือชั้นยอดของยุคสมัยทองหรือสมัยเจริญสูงสุดของสถาปัตยกรรมแบบบาโรค บอร์โรมินีเกิดเมื่อวันที่ 25 กันยายน คริสต์ศักราช 1599 ที่หมู่บ้านบิสโซเน (Bissone) กรุงโรม ประเทศอิตาลี เสียชีวิตเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน คริสต์ศักราช. 1667 เป็นประติมากรและสถาปนิกบาโรก บอร์โรมินีมีความเชียวชาญในเรื่องความงาม สุนทรียภาพในการออกแบบ งานที่เขาออกแบบสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ที่ได้พบเห็นเป็นอันมาก บอร์โรมินีจะออกแบบงานที่มีความสง่างาม โอ่อ่า มีความละเอียดประณีตในลวดลายการส่วนประดับ และได้สร้างอิทธิพลให้กับสถาปนิกรุ่นหลังได้ศึกษาและเป็นต้นแบบในการทำงานแพร่หลายไปในแถบยุโรป ฟรันเซสโก บอร์โรมินี เป็นสถาปนิกที่มีความคิดในการออกแบบที่ต่างออกไปจากคนอื่นๆ บอร์โรมินีได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาปนิกที่มีการประยุกต์องค์ประกอบของความคลาสสิกกับการออกแบบที่ว่างเชิงประติมากรรมได้อย่างลงตัว และการออกแบบวัดซาน คาร์โล อัลเล ค๊อตโตร ฟอนตาเนก็เป็นงานออกแบบที่เข้าได้ใช้แนวคิดของหลักการการประสานขององค์ประกอบรูปร่างสามเหลี่ยมในเชิงสัญลักษณ์ได้อย่างสมดุลและสวยงาม

งานศิลปกรรมแบบบาโรคได้รับความนิยมแพร่หลายในยุโรป ในประเทศต่างๆ ล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลงานศิลปกรรมแบบบาโรคเป็นอันมาก แทนที่ศิลปกรรมแบบเรอเนซองที่เริ่มไม่ได้รับความนิยม ศิลปกรรมแบบบาโรคให้ความตื่นตาตื่นใจแก่ผู้คนที่ได้พบเห็น อันเกิดจากกการก่อสร้างอาคารและการประดับตกแต่งที่สวยงาม แปลกใหม่ ศิลปินและสถาปนิกต่างพากันแสดงงานใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย จึงทำให้งานศิลปกรรมแบบบาโรคนั้นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและพัฒนาตัวเองไปในทิศทางที่สวยงามมากขึ้น ประเทศฝรั่งเศสอาจกล่าวว่าเป็นศูนย์กลางของศิลปะบาโรค แต่งานศิลปกรรมแบบบาโรคนั้นการแพร่หลายและได้รับความนิยมในหลายประเทศ เช่น อิตาลี อังกฤษ ไม่แพ้กันกับประเทศฝรั่งเศสเลย

คริสต์ศตวรรษที่ 17 สถาปัตยกรรมในฝรั่งเศสยังคงมีอิทธิพลของสถาปัตยกรรมเรอนาซองของอิตาลีอยู่มากแต่ต่อมาความนิยมในรูปลักษณะบาโรคมากขึ้น เริ่มมีการนำเอารูปแบบของโบสถ์เซนปีเตอร์ในอิตาลีมาเป็นมาตรฐานหรือต้นแบบให้กับงานบาโรคในฝรั่งเศส และยังคงมีความสัมพันธ์กับศิลปะบาโรกของอิตาลี ทั้งด้านรูปแบบและวิญญาณในการออกแบบ แต่ภายหลังปีคริสต์ศักราช. 1660 มีแนวโน้มหันมานิยมความงามที่ก่อให้เกิดประโยชน์ (Function beauty) งานที่สำคัญของศิลปะบาโรคในฝรั่งเศสก็คือ *“พระราชวังลูฟว์”* (Louvre Palace) และพระราชวังแวร์ซายส์ (Versailles Palace) ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจของงานศิลปกรรมแบบบาโรคของฝรั่งเศสเลยทีเดียว พระราชวังลูฟว์ได้ก่อสร้างและได้ถูกต่อเติมมาตลอดตั้งแต่เริ่มสร้าง จนถึงในปีคริสต์ศักราช.1678 มหากษัตริย์และพระราชสำนักแปรพระราชฐานอยู่ที่พระราชวังแวร์ซายส์ และพระราชวังลูฟว์กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะของสาธารณะชน ในปีคริสต์ศักราช. 1793

6.2.3.4 พระราชวังลูฟว์ (Louvre Palace) พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์ หรือ มูว์เซดูลูฟวร์ (ฝรั่งเศส: Musée du Louvre) สร้างขึ้นประมาณปี ค.ศ.1190 โดย ฟิลิป์ ออกุสตูส (Philippe Auguste) ได้เริ่มมีการก่อสร้างอาคารบริเวณใกล้แม่น้ำแซน โดยสร้างเป็นป้อมปราการของทหารที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการล่าสัตว์และการเดินทางทางทหารรวมทั้งการป้องกันจากนอร์แมน เมื่อต่อมาในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 15 พระเจ้าชาร์ลที่ 5 ได้ทรงตกแต่งและต่อเติมอาคารให้มีความสวยงามมากขึ้น เพื่อใช้เป็นที่เก็บเอกสารต่างๆ รวมไปถึงหนังสือที่มีค่าของพระองค์ และสถานที่แห่งนี้ ก็ถูกใช้เป็นที่เก็บของสำคัญต่างๆ ของกษัตริย์ ทั้งสิ่งของต่างๆ รูปภาพที่สำคัญของศิลปินที่มีชื่อเสียง พระราชวังลูฟว์กล้ายเป็นที่เก็บสะสมงานศิลปะต่างๆมากมายและสำคัญในยุโรป และในปี ค.ศ.1652 ทางราชสำนักของกษัตริย์ก็ได้ใช้พระราชวังลูฟว์เป็นที่อยู่อาศัยอย่างถาวร และได้มีการก่อสร้างต่อเติมให้มีใหญ่ขึ้นเพื่อให้เหมาะกับการทำงานหรือเป็นพระราชวัง โดยกษัตริย์แต่ละพระองค์ที่เข้ามาอยู่ต่างก็ได้มีการต่อเติมเพิ่มส่วนต่างๆขึ้นอยู่ตลอดเวลาจึงทำให้พระราชวังลูฟว์นั้นมีความใหญ่โตและสวยงามขึ้นตามลำดับ

ในปีคริสต์ศักราช.1678 กษัตริย์ฝรั่งเศสและพระราชสำนักได้มีการเคลื่อนย้ายออกจากพระราชวังลูฟว์ ไปอยู่ที่พระราชวังแวร์ซายส์ (Versailles) และเมื่อมีการปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส พระราชวังลูฟว์ก็ถูกยึดโดยรัฐบาลฝรั่งเศสและได้ถูกจัดให้เป็นพิพิธภัณฑ์ให้กับประชาชนทั่วไปได้เข้าชม มาจนถึงทุกวันนี้ ผังอาคารมีการออกแบบเป็นตัวอาคารโดยเปิดพื้นที่ว่างตรงกลางภายในขนาดใหญ่เพื่อสำหรับจัดสวนและเชื่อมต่อกับพื้นที่สวนตุยเลอรีขนาดใหญ่บริเวณด้านหน้า ตัวอาคารวางขนานกับแม้น้ำแซน (ภาพ 6.38)

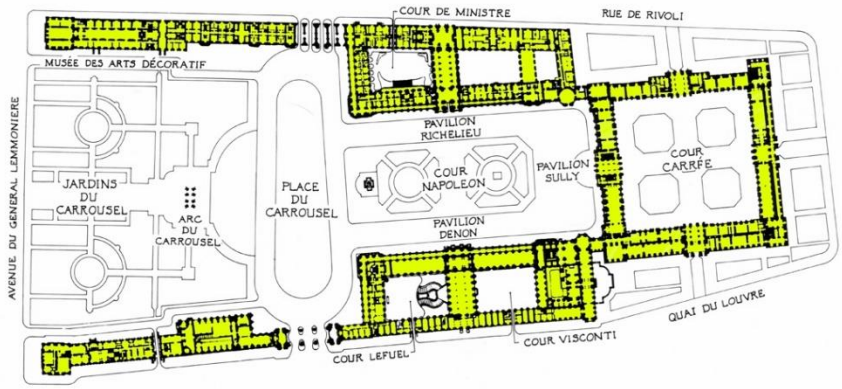

ภาพ 6.38 Louvre Palace layout

หมายเหตุ : From Louvre Museum, by vernerjohnson, n.d. (https://vernerjohnson.com/portfolio/louvre-museum/)

การออกแบบอาคารจะมีความหรูหราสมกับการสร้างพระราชวังที่เป็นที่อยู่ของกษัตริย์ จะตกแต่งภายนอกเป็นรูปแบบสมัยนิยมแบบบาโรก การสร้างอาคารที่เป็นแนวยาว ไม่กว้างมาก มีห้องและพื้นที่ใช้สอยจำนวนมาก และเจาะช่องแสงหรือหน้าต่างอย่างเป็นระเบียบและจังหวะของรูปทรงที่ซ้ำๆจะช่องใหญ่ด้านล่างและเล็กลงไปในชั้นบน เสาอาคารใช้เสาแบบคอรินเทียนแบบโรมันที่มีการวางคู่กันและยกซ้อนชั้นเพื่อเน้นจุดเด่นของรูปด้านหน้า และการใช้ซุ้มโค้งต่อเนื่องแบบสมดุล ภายในตกแต่งด้วยงานศิลปะชั้นสูงและมีความทันสมัยมากในสมัยนั้น การตกแต่งภายในเน้นการประดับลวดลายอย่างเต็มพื้นที่ของส่วนตกแต่งด้วยสีทองและภาพเขียนด้วยสีบริเวณเพดานอย่างสวยงาม ลวดลายต่างๆจะมีความโค้งมน เคลื่อนไหว และเน้นการใช้รูปทรงตัว S (ภาพ 6.40)

ภาพ 6.39 The Louvre pyramid, installed in 1988, provides light to the underground lobby.

หมายเหตุ : From The Louvre Museum, by Jessie Szalay, 2018. livescience. (https://www.livescience.com/31935-louvre-museum.html)

ภาพ 6.40 The Louvre interion

หมายเหตุ : From The Louvre Museum, by Jessie Szalay, 2018. livescience. (https://www.livescience.com/31935-louvre-museum.html)0064

6.2.3.5 พระราชวังแวร์ซายส์ (Palace of Versailles) (ภาพ 6.41) เป็นพระราชวังหลวงแห่งหนึ่งของประเทศฝรั่งเศสที่สำคัญของศิลปะแบบบาโรก พระราชวังแวร์ซายส์ตั้งอยู่ที่แวร์ซายซึ่งปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ที่ตั้งห่างจากกรุงปารีสมาทางทิศตะวันตกประมาณ 17 กิโลเมตร พระราชวังแห่งนี้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมื่อปี 1979 จากองค์การยูเนสโก พระราชวังแวร์ซายส์เป็นหนึ่งในเจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ของโลกยุคปัจจุบัน โดยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 มีพระประสงค์ให้สร้างพระราชวังขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการปกครองของพระองค์ โดยใช้เงินในการสร้างทั้งหมด 500,000,000 ฟรังก์ และคนงานกว่า 30,000 คน พระราชวังแวร์ซายส์เริ่มต้นด้วยพระราชวังแห่งนี้ถูกสร้างขึ้นในปีคริสต์ศักราช 1624 โดยพระเจ้าหลุยส์ที่ 13 กษัตริย์แห่งฝรั่งเศสที่สร้างขึ้นเพื่อสำหรับล่าสัตว์ และใช้เป็นที่พักผ่อนนอกเขตเมืองปารีส ต่อมาพระเจ้าหลุยที่ 14 ทรงสถาปนิกสถานที่แห่งนี้ขึ้นเพื่อใช้สำหรับพระราชวังแห่งใหม่และเป็นที่พักผ่อนและหนีความแออัดภายในกรุงปารีส และยังทรงจะใช้พระราชวังแวร์ซายส์เป็นศูนย์กลางการปกครองแห่งใหม่แทนพระราชวังลูฟว์ (Louvre Palace)

พระราชวังแวร์ซายส์มีการออกแบบตกแต่งอลังการที่สุดตามแบบอย่างของศิลปะบาโรค (Baroque) ของฝรั่งเศส หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สไตล์หลุยส์ที่ 14 การตกแต่งทั้งภายนอกและภายในมีความสวยงามหรูหรา ฟุ่มเฟือย เต็มไปด้วยงานศิลปะที่มีความละเอียดอ่อนประณีต โดยมีการคำนึงถึงหลักการการออกแบบตามหลักการของทฤษฎีศิลปะอย่างดี ความสวยงาม รูปทรง ความสมดุล ถูกนำมาใช้ในเกือบทุกๆสวยของการประดับตกแต่ง โดยหัวหน้าสถาปนิกคนสำคัญที่ออกแบบและควบคุมงานการก่อสร้างคนแรกก็คือ หลุยส์ เลอ โว (Louis Le Vau) สถาปนิกชื่อดังของฝรั่งเศสเป็นผู้ออกแบบ และตกแต่งภายในพระตำหนักเดิมของพระบิดาที่แวร์ซายส์ใหม่ทั้งหมด รวมทั้งปรับภูมิทัศน์ สวนภายในราชวัง โดยให้ใช้สีทองและหินอ่อน ซึ่งถือว่าเป็นผลงานชิ้นสุดท้ายก่อนที่หลุยส์ เลอ โว จะเสียชีวิต หลังจากนั้น ฌุลส์-อาร์ดูแอ็ง-มองซาต์ (Jules-Hardouin-Mansart) จึงเข้ามารับช่วงต่อ ผลงานสถาปัตยกรรมมีการออกแบบวางแผนงานไว้อย่างดี การออกแบบจะมีการคำนึงถึงความสมดุลของรูปแบบและมีความสอดคล้องกันกับงานภูมิสถาปัตยกรรมเป็นอย่างดี งานภายนอกอาคารจะมีการจัดสวนดอกไม้สวยงาม โดยเน้นการจัดสวนแบบความเป็นระเบียบ มีการทำน้ำพุประดับจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงวิธีการบริหารจัดการน้ำได้เป็นอย่างดี รูปแบบการจัดสวนที่มีความสมดูลย์ หรูหรา มีความต้องการที่จะให้เป็นแบบอย่างของงานแบบศิลปะบาโรคอย่างเต็มรูปแบบ

การตกแต่งภายในของพระราชวังแวร์ซายส์จะเน้นการประดับตกแต่งด้วยสีทอง ประดับกระจกสี ลวดลายจะนูนดูหนักแน่นเขียนสีทองอร่ามสวยงาม ฝาผนังจะมีงานจิตรกรรมเขียนประดับเต็มพื้นที่ งานประติมากรรมและงานกระจกเงาช่วยให้รู้สึกถึงความโล่งของพื้นที่ ภายในห้องต่างๆ มี

การประดับตกแต่งเสาด้วยหินอ่อนต่างๆการประดับเพดานด้วยโคมไฟระย้าที่ทำด้วยแก้วเจียรในและทองคำ รวมไปถึงงานโต๊ะเก้าอี้ และของประดับต่างทำด้วยไม้เดินเส้นสีทองและมีการประดับอัญมณีด้วยในบ้างชิ้น เมื่อมองเข้าไปแล้วดูภาพรวมแล้วจะเห็นถึงความสวยงาม ลงตัวของรูปแบบและศิลปะบาโรค ที่เน้นเรื่องความสวยงาม หรูหร่า ฟุ่มเฟือย อลังการ สร้างความตื่นตาตื่นใจแก่ผู้ที่ได้เห็น จึงนับได้ว่าเป็นรูปแบบศิลปกรรมแบบบาโรคที่สมบูรณ์แบบ

ภาพ 6.41 Palace of Versailles

หมายเหตุ : From Palace of Versailles, by The Editors of Encyclopædia Britannica, 2015. britannica. (https://www.britannica.com/topic/Palace-of-Versailles)

ภาพ 6.42 Palace of Versailles

หมายเหตุ : From The Louvre Museum, by Jessie Szalay, 2018. livescience. (https://www.livescience.com/31935-louvre-museum.html)

ภาพ 6.43 Palace of Versailles

หมายเหตุ : From The Louvre Museum, by Jessie Szalay, 2018. livescience. (https://www.livescience.com/31935-louvre-museum.html)

ศิลปะโรโคโค

ศิลปะโรโคโค (Rococo) หรือบางครั้งก็อาจจะเรียกกันว่า *"ศิลปะแบบหลุยส์ที่ 14" (Louis XIV Style)* หรือ (Louis Quatorze) เรียกอีกอย่างว่าฝรั่งเศสคลาสสิค เป็นรูปแบบของสถาปัตยกรรมและศิลปะการตกแต่งที่ตั้งใจจะเชิดชูกษัตริย์หลุยส์ที่ 14 (Louis Louis XIV) งานศิลปะต่างๆได้รับการสนับสนุนอย่างมากในยุคนี้จากกษัตริย์ ศิลปะโรโคโคเริ่มพัฒนามาจากศิลปะในฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะในพระราชสำนักของพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 และแพร่ไปในทวีปยุโรป แต่ประเทศอังกฤษไม่ค่อยได้รับอิทธิพลศิลปะแบบนี้ วงการศิลปะจะมีชนชั้นสูงเป็นผู้อุปถัมภ์จึ่งสะท้อนความคิด ความรู้สึก ตามสังคมชนชั้นสูง โดยรับแรงบันดาลใจอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญต่อศิลปะแบบโรโคโคโดยจากสตรีที่เป็นผู้นำทางศิลปะในขณะนั้นคือ *"มาดามปอมปาดูร์"* ซึ่งเป็นพระสนมเอกของพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 จึงทำให้งานศิลปะโรโคโคมีความบอบบาง อันเป็นรสนิยมของสตรี

6.3.1 ศิลปะโรโคโค

ศิลปะโรโกโกเริ่มขึ้นจากศิลปะการตกแต่งและศิลปะการตกแต่งภายใน ในรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 แห่งฝรั่งเศส เมื่อปลายรัชสมัยการตกแต่งอย่างหรูหราแบบโรโกโกก็เริ่มเบาขึ้น มีเส้นโค้งมากขึ้น และลวดลายเริ่มเป็นธรรมชาติมากขึ้น ลักษณะเช่นนี้จะเห็นชัดได้จากผลงานของ นิโคลัส พินเนอ (Nicholas Pineau) ระหว่างสมัยรีเจนซ์ (Régence) ชีวิตราชสำนักก็เริ่มย้ายออกจากพระราชวังแวร์ซายส์ โรโกโกก็มีรากฐานมั่นคงขึ้นโดยเริ่มจากงานในวังหลวงแล้วขยายออกมาสู่งานสำหรับชนชั้นสูง ลักษณะอ่อนไหวและขี้เล่นของโรโกโกทำให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อของรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 โดยแท้ ศิลปะแบบโรโคโคนั้น เป็นรูปแบบสาขาที่พัฒนาการจากบาโรก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ 2 ระยะด้วยกัน ระยะแรกนับตั้งแต่การพัฒนาการจากศิลปะบาโรกซึ่งจะอยู่ในคริสต์สักราช 1699 ไปจนถึง คริสต์ศักราช 1715 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงแห่งของการวางรากฐานของงานแบบโรโคโค ซึ่งงานสถาปัตยกรรมได้มีการออกแบบตกแต่งพัฒนาการสืบเนื่องมาจากบาโรก นำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะบางประการ เช่นขจัดความมีมวลปริมาณที่ดูหนักแน่นของศิลปะบาโรกให้คลี่คลาย มาความบอบบางและแลดูอ่อนหวานมากขึ้น มีการใช้ลวดลายประดับอันอ่อนพลิ้วละมุม และในส่วนระยะที่สองอยู่ในช่วงคริสต์ศักราช 1730-1736 เป็นศิลปะโรโคโค มีผู้เรียกลักษณะนี้ว่า ซองเรอ ปิตโตแรสก์ (Genre Pittoresque) มีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นมาของรูปแบบก็คือ การวางองค์ประกอบแบบไม่สมดุล ของรูปแบบการตกแต่งลวดลาย

ภาพ 6.44 Rococo

หมายเหตุ : From Rococo, by The Editors of Encyclopædia Britannica, 2014. britannica. (https://www.britannica.com/art/Rococo)

การตกแต่งภายในเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 18 ห้องที่ออกแบบแบบโรโคโคจะเป็น เอกภาพ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างในห้อง ไม่ว่าจะเป็นผนัง เฟอร์นิเจอร์ หรือเครื่องประดับ จะออกแบบเพื่อให้กลมกลืนกันอันหนึ่งอันเดียวกันมิใช่จะอิสระต่อกัน คือไม่มีสิ่งใดในห้องนั้นที่ลอกแบบออกมา ภายในห้องจะมีเฟอร์นิเจอร์ที่หรูหราและอลังการ รูปปั้นเล็กๆ แบบประดิดประดอย ภาพเขียนหรือกระจกก็จะเป็นกรอบลวดลาย และพรมแขวนผนัง รวมไปถึงการตกแต่งเล็กๆน้อยๆเครื่องใช้ประดับ ที่ถ้าแยกอะไรออกมาก็จะทำให้ห้องนั้นไม่สมบูรณ์แบบ (ภาพ 6.44)

โรโคโค (Rococo) มาจากคำสองคำผสมกัน คำว่า *“rocaille” จากภาษาฝรั่งเศส* ซึ่งหมายถึงศิลปะการตกแต่งที่ใช้ลวดลายคล้ายหอยหรือใบไม้ และคำว่า barocco จากภาษาอิตาลี หรือที่เรียกว่า ศิลปะบาโรกศิลปินโรโคโคจะนิยมเล่นเส้นโค้งตัวซีและตัวเอส (*S และ C curves*) แบบเปลือกหอย หรือการม้วนตัวของใบไม้เป็นหลัก และจะเน้นการตกแต่งประดิดประดอย จนทำให้นักวิจารณ์ศิลปะค่อนว่าเป็นศิลปะของความฟุ้งเฟ้อและเป็นเพียงศิลปะสมัยนิยมเท่านั้น

คำว่าโรโคโคเมื่อเริ่มใช้เป็นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษเมื่อประมาณปีคริสต์ศักราช. 1836 เป็นภาษาพูดที่หมายความว่า โบราณล้าสมัย แต่พอมาถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 คำนี้ก็เป็นที่

ยอมรับโดยทั่วไปโดยนักประวัติศาสตร์ศิลปะ ถึงจะมีการถกเถียงกันถึงความสำคัญของศิลปะลักษณะนี้ โรโคโคก็ยังถือกันว่าเป็นสมัยของศิลปะที่มีความสำคัญสมัยหนึ่งในประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก

6.3.2 งานสถาปัตยกรรมโรโคโค (Rococo Architecture)

งานสถาปัตยกรรมโรโคโค มีรูปแบบลักษณะงานที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบงานสถาปัตยกรรมแบบบาโรค ซึ่งถ้าดูแบบไม่ได้มีการสังเกต อาจจะทำให้มีการแยกเยอะรูปแบบออกได้ยาก เพราะการพัฒนาการรูปแบบของโรโคโคนั้นพัฒนาการมาจากบาโรค ที่ถูกพัฒนาเติมแต่งให้มีความสวยงานและใส่รายละอียดของงานให้มีความซับซ้อนและดูหรูหร่าเพิ่มขึ้นจากบาโรค รูปแบบศิลปะแบบโรโคโค สามารถอธิบายถึงลักษณะเด่นและสังเกตได้ดั้งนี้

1. มีการประดับประดาตกแต่งอย่างหรูหรา
2. มีความบอบบางด้วยการประดับลวดลายอันคดโค้ง คล้ายลายก้นหอย คลื่นน้ำ
3. โครงสร้างและเส้นคดโค้ง แต่ยังมีลักษณะของความมั่นคง
4. ตกแต่งภายในจะออกไปทางร่าเริง จะมีปูนปั้นเป็นรูปใบไม้ ไฟ ทรงหอย และก้อนเมฆห้อยระย้าไปทั้งห้อง

ภาพ 6.45 Catherine Palace interior

หมายเหตุ : From Rococo Architecture Style Period, by Archeetect, 2020. britannica. (https://archeetect.com/rococo-architecture-style/)

ภาพ 6.46 Catherine Palace

หมายเหตุ : From Rococo Architecture Style Period, by Archeetect, 2020. britannica. (https://archeetect.com/rococo-architecture-style/)

องค์ประกอบของสถาปัตยกรรมศิลปะแบบโรโคโคจะเน้นความไม่สมดุลของรูปแบบ (asymmetry) อันเป็นแนวคิดแบบใหม่ของศิลปะแบบยุโรป ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดเดิมที่เน้นการวางองค์ประกอบที่จะต้องสมดุลของรูปทรงและองค์ประกอบ การใช้ความไม่สมดุลเช่นนี้เป็นการทำให้เกิดความรู้สึกที่เรียกกันว่าตรงกันข้ามกัน (contraste) งานศิลปะแบบโรโคโคจะโดดเด่นด้วยการออกแบบตกแต่งหรูหราพร้อมม้วนองุ่นเปลือกรูปร่างและรูปแบบทางเรขาคณิตที่ละเอียดอ่อน สถาปนิกโรโคโคที่ใช้ความคิดพิสดารที่มีน้ำหนักเบาสัมผัสที่สง่างามมากขึ้นตัวอย่างเช่น โบสถ์ เซนต์ ชาร์ส บอโรเมโอ (St. Charles Church) กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย สร้างคริสต์ศักราช.1716-1734 เป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมผสมผสานสถาปัตยกรรมสมัยต่างๆ เข้าด้วยกันเช่น ศิลปฟื้นฟูศิลปวิทยาการ อนุสาวรีย์หรือหอคอยด้านหน้า ได้รับอิทธิพลจากอนุสาวรีย์เสาในจัตุรัสของโรมันสามเหลี่ยมหน้าจั่วและโดม

6.3.3. งานสถาปัตยกรรมโรโคโค

6.3.3.1 โบสถ์ เซนต์ ชาร์ส บอโรเมโอ (St. Charles Church) หรือที่ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “คาร์ลเคียร์เชอ” (Karlkirche) กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย สร้างเมือปีคริสต์ศักราช. 1716-1734 ในปี 1713 โดยสมเด็จจักรพรรดิชาร์ลส์ที่ 6 แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์สาบานว่าจะสร้างโบสถ์เพื่อเป็นเกียรติให้แก่นักบุญอุปถัมภ์ของพระองค์ที่ชื่อชาร์ลส์ โบร์โรเมโอ หากกรุง

เวียนนารอดพ้นจากโรคระบาดที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วในขณะนั้น หลังจากนั้นไม่นาน สถาปนิกที่ชื่อโยฮันน์ แบร์นฮาร์ด ฟิเชอร์ ฟอน แอร์ลัคก็ริเริ่มและควบคุมการก่อสร้าง แต่หลังจากเขาเสียชีวิต ลูกชายของเขาก็สานต่องานจนเสร็จสิ้นในปีคริสต์ศักราช 1739 ผลลัพธ์ของรูปแบบผสมผสานทางสถาปัตยกรรมในโบสถ์แห่งนี้ก็ยังเป็นที่สะดุดตามาจนถึงทุกวันนี้โบสถ์ เซนต์ ชาร์ส บอโรเมโอ มี โดมทองแดงที่มีความสูง 236 ฟุต (72 เมตร) ทำให้เกิดภาพอันน่าประทับใจเมื่อตัดกับขอบฟ้า โดมตรงกลางมีโดมตะเกียง (Lantern) เพื่อนำแสงเข้าสู่ภายใน สิ่งที่โดดเด่นคืออาคารจะมีเสาโทรจัน (Trojan) สองต้น *“เสาทราจัน”* คือเสาสัญลักษณ์แห่งชัยชนะของจักรพรรดิทราจัน (Emperor Trajan) แห่งจักรวรรดิโรมันโดยได้จำลองต้นแบบเสานี้มาจากด้านหน้าวิหารพาทิออน (Pantheon) ของโรมันโบราณในกรุงโรม แกะสลักเป็นเรื่องราวของเซนต์ชาลส์ ที่ช่วยรักษาผู้ป่วยจากโรคระบาดจนได้รับการยกย่องให้เป็นนักบุญ การตกแต่งภายในเน้นความหรูหราของลวดลายและการเขียนรูปภาพต่างๆสลับการตกแต่งด้วยลายที่มีการประดับสีทอง ทำให้ภายในดูมีความให้ความสงบ และหรูหราสวยงาม (ภาพ 6.47)

ภาพ 6.47 St. Charles Church

หมายเหตุ : From The St. Charles Church and Museo Borromeo, by vienna-trips.at, n.d. (https://www.vienna-trips.at/en/st-charles-church/)

ภาพ 6.48 St. Charles Church

หมายเหตุ : From The St. Charles Church and Museo Borromeo, by vienna-trips.at, n.d. (https://www.vienna-trips.at/en/st-charles-church/)

6.3.3.2 อาราม ออทโทบอยเริน (Kloster Ottobeuren) เป็นอีกโบสถ์หนึ่งที่เป็นตัวอย่างรูปแบบลักษณะศิลปะแบบโรโคโค ที่มีรูปแบบการออกแบบอาคารและการตกแต่งอาคารใช้แนวความคิดศิลปกรรมแบบโรโคโค ที่ปัจจุบันเป็นตั้งอยู่ที่เมือง ออทโทบอยเริน ในรัฐบาวาเรีย ประเทศเยอรมนี สร้างคริสต์ศักราช.1732-1739 เป็นการตกแต่งช่วงปลายสมัยบาโรก เชื่อมต่อกับช่วงต้นศิลปะโรโคโค อารามออทโทบอยเรินก่อตั้งเมื่อขึ้นในคริสต์ศักราช 764 โดยบุญราศีโทโท (Toto) อุทิศให้เซนต์อเล็กซานเดอร์มรณสักขี (St. Alexander, the Martyr) ที่ปัจจุบันเป็นตั้งอยู่ที่เมืองออทโทบอยเริน ในรัฐบาวาเรีย ประเทศเยอรมนี การตกแต่งภายในเน้นความหรูหรา สีสันสดใส การเขียนรูปภาพสลับกับลวดลายสีทอง และมีพื้นหลังสีขาว มีการตกแต่งลวดลายเต็มพื้นที่ของผนัง (ภาพ 6.49)

โบสถ์แห่งนี้แสดงให้เห็นถึงการตกแต่งแบบโรโคโค ได้เป็นอย่างดี เพราะจะเห็นได้ว่าการตกแต่งนั้นจะเน้นความหรูหร่า และความสวยงามจนอาจจะ การตกแต่งลวดลายโค้ง เคลื่อนไหวไปมา การใช้สีประดับเป็นสีสดใส ดูสว่างและสนุกสนาน และที่สำคัญ การเสริมด้วยสีทอง ตามลวดลายปะดับทำให้งานนั้นดูมีคุณค่าและมีความหรูหร่า คล้ายกับพระราชวัง มากกว่าที่จะเป็นโบสถ์หรือสถานที่ปฏิบัติกิจทางศาสนา

ภาพ 6.49 Kloster Ottobeuren

หมายเหตุ : From Kloster Ottobeuren & Basilika, by von Petra, 2017. passengeronearth (https://www.passengeronearth.com/kloster-ottobeuren-basilika-meisterwerk-europaeischen-barock/)

ภาพ 6.50 Kloster Ottobeuren

หมายเหตุ : From Kloster Ottobeuren & Basilika, by von Petra, 2017. passengeronearth (https://www.passengeronearth.com/kloster-ottobeuren-basilika-meisterwerk-europaeischen-barock/)

ภาพ 6.51 Kloster Ottobeuren

หมายเหตุ : From Kloster Ottobeuren & Basilika, by von Petra, 2017. passengeronearth (https://www.passengeronearth.com/kloster-ottobeuren-basilika-meisterwerk-europaeischen-barock/)

6.3.3.3 พระราชวัง ซ็องซูซี (Sanssouci) สร้างเมื่อคริสต์ศักราช. 1745-1747 เป็นอดีตพระราชวังฤดูร้อนของพระเจ้าฟรีดริชที่ 2 แห่ง ปรัสเซียตั้งอยู่ที่เมืองพอทสดัมในประเทศเยอรมนี สร้างโดยพระราชประสงค์ของพระเจ้าฟรีดริช โดยมีจอร์จ เวนซเลาส์ ฟอน คโนเบิลสดอร์ฟฟ์ (Georg Wenzeslaus von Knobelsdorff) เป็นสถาปนิกผู้ออกแบบ รูปแบบงานสถาปัตยกรรมเป็นแบบโรโคโค วังซ็องซูซีเป็นงานสถาปัตยกรรมแบบโรโคโคที่มีความสวยงามมากในประเทศเยอรมนี ซึ่งมักได้รับการเปรียบเทียบความสวยงามกับพระราชวังแวร์ซายส์ในประเทศฝรั่งเศส พระราชวังซ็องซูซีมีลักษณะรูปแบบการออกแบบอาคารที่เป็นส่วนตัวแบบโรโคโคและมีขนาดผังอาคารที่เล็กไม่ใหญ่โตเหมือนพระราชวังอื่นๆในประเทศแถบยุโรป การตกแต่งอาคารประกอบด้วยวัสดุและสิ่งก่อสร้างตกแต่ง (follies) มากมายในสวนแบบภูมิทัศน์ จอร์จ เวนซเลาส์ ฟอน คโนเบิลสดอร์ฟฟ์ได้พยายามออกแบบวังเพื่อให้เป็นที่ประทับพักผ่อนส่วนพระองค์ของพระเจ้าฟรีดริชให้มากที่สุด เป็นที่หลบจากราชสำนักเบอร์ลิน ที่เต็มไปด้วยพิธีรีตองต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้จากชื่อของวังที่แปลว่า “ไกลกังวล” ชื่อที่เป็นการเน้นว่าเป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนมิใช่สถานที่สำหรับการใช้อำนาจ ตัวพระราชวังไม่ใหญ่ไปกว่าคฤหาสน์ชั้นเดียวคล้ายกับวังเดอมาร์ลีย์ (Château de Marly) ใกล้กรุงปารีสมากกว่าจะคล้ายพระราชวังแวร์ซายส์ ห้องหลักของซ็องซูซีมีเพียง 10 ห้อง ตัววังสร้างบนเนินกลางอุทธยานมีบันได

เชื่อมถึงกัน (ภาพ 6.52) การออกแบบสถาปนิกถ่ายทดความเป็นตัวตนของพระเจ้าฟรีดริชให้มากที่สุดและกษัตริย์ทรงมีอิทธิพลต่อการตกแต่งอาคารแห่งนี้มากจนเป็นเอกลักษณ์ที่เรียกกันว่า *“โรโคโคแบบเฟรดริค”* พระเจ้าฟรีดริชทรงให้ความสนใจและมีส่วนเกี่ยวข้องที่ทรงสร้างซ็องซูซีเพื่อเป็น *“ที่ที่จะตายกับพระองค์”* คโนเบิลสดอร์ฟฟ์ถูกปลดเมื่อปี ค.ศ. 1746 เมื่อมีความเห็นไม่ตรงกันเรื่องที่ตั้งของวังเมื่อมองจากอุทยาน ฟาน โบมัน (Jan Bouman) สถาปนิกชาวดัทช์ สร้างต่อจนเสร็จ ส่วนการตกแต่งภายในยังคงได้รับอิทธิพลการตกแต่งแบบโรโคโคที่เน้นเรื่องความหรูหราสวยงามมากกว่าการใช้สอย การประดับตกแต่งเน้นสีขาวสลับสีทองเพื่อให้รู้สึกถึงความอลังการของงานตกแต่งที่สวยงามอย่างที่สุด (ภาพ 6.53)

ศิลปะโรโคโคนั้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบสถาปัตยกรรมอันมีลักษณะของเส้นสายที่อ่อนโค้งนุ่มนวล อ่อนไหว และไม่เน้นโครงสร้างที่แข็งแรง ตามแบบอย่างสถาปัตยกรรมบาโรก ซึ่งหากดูจากรูปแบบภายนอกนั้นอาจจะไม่มีความแตกต่างกันจากสถาปัตยกรรมบาโรกอย่างชัดเจน แต่รูปแบบการตกแต่งภายในนั้นจะสามารถบ่งบอก ถึงลักษณะเฉพาะของศิลปะโรโคโคอันมีความนุ่มนวลและกระจุ๋มกระจิ๋ม ซึ่งเป็นรสนิยมทางศิลปะของสตรีเพศ

ภาพ 6.52 Palaces and Parks of Potsdam and Berlin

หมายเหตุ : From Palaces and Parks of Potsdam and Berlin, by whc.unesco, n.d. (https://whc.unesco.org/en/list/532/)

ภาพ 6.53 Palaces and Parks of Potsdam and Berlin

หมายเหตุ : From Palaces and Parks of Potsdam and Berlin, by whc.unesco, n.d. (https://whc.unesco.org/en/list/532/)

ภาพ 6.54 Palaces and Parks of Potsdam and Berlin

หมายเหตุ : From Palaces and Parks of Potsdam and Berlin, by whc.unesco, n.d. (https://whc.unesco.org/en/list/532/)

ศิลปะโรโกโก เริ่มต้นในรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 และมีความเจริญก้าวหน้าและได้รับความนิยมแพร่หลายไปในแถบทวีปยุโรป จนกระทั้งเกิดการปฏิวัติในฝรั่งเศส อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือเริ่มเข้าสู่รัชสมัยของจักรพรรดิโปเลียน ศิลปะแบบโรโคโคก็เสื่อมความนิยมลงเพราะมีศิลปะลัทธิคลาสสิกใหม่เข้ามาแทนที่ในคริสต์ศตวรรษที่ 19

6.3.3.4 พระราชวังแคทเธอรีน (Catherine Palace) (ภาพ 6.55) พระราชวังแคทเธอรีนอยู่ที่เมืองพุชกิน (Pushkin) ห่างจากตัวนครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก (St Petersburg) 25 กม เริ่มก่อสร้างในปีคริสต์ศักราช 1717 โดยพระนางแคทเธอรีนที่ 1 พระมเหสีของปีเตอร์มหาราช ซึ่งได้ขึ้นครองราชย์ หลังจากที่ ปีเตอร์มหาราชสวรรคต ทรงประสงค์สร้างวังแห่งนี้ขึ้นเพื่อเป็นพระราชวังฤดูร้อน ออกแบบโดยสถาปนิกชาวเยอรมันแต่ได้รับการต่อเติมและตกแต่งใหม่ในหลายยุคหลายสมัย ยุคที่รุ่งเรืองที่สุดว่ากันว่าทั้งพระราชวังและรูปปั้นตกแต่งประดับประดาด้วยทองคำกว่า 100 กิโลกรัม การออกแบบอาคารพระราชวังแห่งนี้ใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบ *“รัสเซียบาโรค”* ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ฉพาะตัว การใช้สีสันของการทำสีอาคารให้ดูเด่นสวยงาม พระราชวังแคทเธอรีนใช้สีฟ้าอมน้ำเงินมาประดับสลับด้วยลวดลายสีทองและมีรูปแบบงานสถาปัตยกรรมที่สำคัญแบบรัสเซียก็คือการทำโดมทรงหัวหอมสีทองยิ่งทำให้ดูโดดเด่นหรูหรามากขึ้น รัสเซียบาโรคจะเน้นการตกแต่งที่สวยงามหรูหร่า ประดับลวดลายด้วยสีทอง และสีสวยงาม ภายในยังคงมีการตกแต่งอย่างสวยงาม โดยเน้นในเรื่องสีที่มีสีทองเป็นส่วนที่สำคัญ พระราชวังแคทเธอรีนมีสวนป่าขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกับตัวพระราชวังซึ่งเป็นที่นิยมมากในการสร้างพระราชวังที่จะต้องมีจัดสวนหรือพื้นที่ว่างสีเขียนขนาดใหญ่ขนาดใหญ่อยู่ด้วย

ภาพ 6.55 พระราชวังแคทเธอรีน Catherine Palace (c) Linda Garrison

หมายเหตุ: ถ่ายโดยผู้เขียน เมื่อวันที่ 25 พ.ย. 2559

สรุป

การพัฒนารูปแบบศิลปะแถบยุโรปมีรูปแบบการพัฒนาในหลายแนวทาง แต่ละพื้นที่ต่างมีการพัฒนางานศิลปกรรม และงานสถาปัตกรรมตามแนวทางของตัวเองนั้น มีทั้งรูปแบบศิลปะแบบศิลปโรมาเนสก์ ศิลปะกอทิก ซึ่งต่างได้รับความนิยมอยู่ในหลายๆ ประเทศ และในประเทศอิตาลีก็มีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบงานศิลปกรรมและงานสถาปัตยกรรมเป็นของตัวเองซึ่งศิลปินของชาวอิตาลีเองพยายามที่จะสร้างงานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเองเพื่อสร้างความแตกต่าง รวมไปถึงชาวอิตาลีต่างมีแนวความคิดที่จะพื้นฟูงานศิลปกรรมและงานสถาปัตยกรรมของชาวโรมันขึ้นมาเป็นต้นแบบที่สำคัญ ซึ่งชาวโรมันเป็นบรรพบุรุษของตัวเองและไม่ทำงานตามแบบกอทิกซึ่งเสมื่อนศิลปะที่น่ารังเกียจ รูปแบบงานสถาปัตยกรรมที่สำคัญในสมัยเรอเนซองซ์แบ่งพัฒนาการออกเป็น 4 สมัย ตั้งแต่ยุคเริ่มต้นจนถึงยุคสมัยปลายที่เริ่มเปลี่ยนแปลงตัวเองไปสู่ยุคศิลปะแบบบาโรก งานเรอเนซองซ์สมัยต้นเป็นยุคที่มีความเป็นเฉพาะตัวของศิลปะเรอเนซองซ์มากมีอาคารที่สำคัญก็คือวัด ประจำเมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedr) และมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์บรูเนลเลสกิเป็นผู้ออกแบบ ซึ่งมีลักษณะการออกแบบที่เน้นโดมตรงกลางอาคารขนาดใหญ่ ผังอาคารมีลักษณะรูปไม้กางเขน และเอกลักษณ์ที่สำคัญของโดมก็คือ มุขปลายยอดของโดมรูปคล้ายตะเกียง (Lantern) ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของงานสถาปัตยกรรมแบบเรอเนซองซ์ และมีการสร้างงานสถาปัตยกรรมขึ้นตามวัตถุประสงค์การใช้ ทำให้งานสถาปัตยกรรมแบบเรอเนซองซ์เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญต่อการออกแบบอาคารเพื่อการใช้สอยที่แท้จริง ในยุคทองหรือยุครุ่งเรืองมีศิลปินเกิดขึ้นมากมายเช่น เลโอนาร์โด ดา วินชี่, ไมเคิลแอนเจโล และ ราฟาเอล ซึ่งเป็นศิลปินที่สำคัญของโลกที่สร้างผลงานขึ้นในยุคนี้ และไมเคิลแอนเจโลได้มีโอกาศได้ออกแบบงานสถาปัตยกรรมที่สำคัญก็คือ มหาวิหาร เซนต์ ปีเตอร์ส บาซิลิกา กรุงโรมซึ่งได้ทำงานต่อจากสถาปนิกบรามันเตที่ทำค้างไว้ให้สำเร็จ และไมเคิลแอนเจโลได้แสดงให้เห็นว่าเค้าเป็นศิลปินที่เก่งที่งานศิลปะและงานสถาปัตยกรรม พัลลาไดโอ (Andrea Palladio) เป็นสถาปนิกคนหนึ่งในยุคนี้ที่มีบทบาทสำคัญแต่แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมเรอเนซองซ์ เข้าได้ออกแบบงานในแนวความคิดใหม่ก็คือการใช้โดมกับอาคารพักอาศัยซึ่งไม่ใช่โบสถ์หรือวิหารตามที่เคยทำมา และเป็นแบบอย่างให้กับนักออกแบบในยุคต่อมา และสุดท้ายงานศิลปะแบบเรอเนซองซ์ก็ได้ถึงยุคปลายสุดของความนิยม รูปแบบงานสถาปัตยกรรมก็เปลี่ยนไปจากเดิม

เนื้อหาในบทนี้ช่วงสองกล่าวถึงรูปแบบอาคารศิลปะบาโรกและโรโคโคเริ่มมีการพัฒนาจากศิลปะแบบเรอเนซองซ์ และถูกปรับมาใช้พร้อมทั้งพัฒนารูปแบบเป็นของตัวเอง และถูกนำมาใช้กับสถาปัตยกรรมทำให้มีความหลากหลายมากขึ้นอาคารสำหรับต่างๆ รวมไปถึงพระราชวังที่ได้รับการสร้างและขยายต่อเติมให้มีความสวยงาม ศิลปะบาโรคและโรโคโคยังคงมุ่งเน้นในเรื่องความสวยงามหรูหร่า สมฐานะ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงอำนาจและการปกครองของกษัตริย์ ในสมัยนั้น สถาปนิก

ต่างได้รับความไว้วางใจให้ออกแบบอาคารทางศาสนาและพระราชวังให้กับราชวงค์ จึงสามารถอาคารที่มีความหลากหลายมากขึ้น โบสถ์อิล เจซูและโบสถ์ซานตา ซูซานน่า เป็นงานศิลปะแบบบาโรกที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากโบสถ์ในสมัยเดิมอาคารด้านหน้ามีการประดับตกแต่งที่ใช้เส้นโค้งและมีการใช้ตัวค้ำยันบริเวณหน้าจั่วแบบม้วนโค้ง และการพัฒนารูปแบบศิลปะแบบบาโรกสำหรับพระราชวังก็คือพระราชวังลูฟว์และพระราชวังแวซายส์ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะแบบบาโรก ศิลปะแบบโรโคโคพัฒนาต่อยอดจากศิลปะแบบบาโรก โรโคโคมีความต่างและพิเศษออกไปจากศิลปะแบบบาโรกเนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากราชนีของกษัตริย์พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ซึ่งทำให้งานศิลปะแบบโรโคโคนั้นมีความอ่อนหวานและเคลื่อนไหวมากกว่าศิลปะบาโรก และการประดับตกแต่งมีความหรูหรามากขึ้น จะเน้นการตกแต่งในทุกพื้นที่ของส่วนตกแต่งให้มากและใช้สีประดับสลับการสีทองที่ให้ความสว่างอล่ามสวยงาม ดูมีความหรูหร่ายิ่งกว่าเดิม โบสถ์เซนต์ ชาร์ บอโรเมโอ เป็นโบสถ์ที่ได้รับการตกแต่งงานศิลปะแบบโรโคโค พระราชวังซ็องซูซีและพระราชวังแคลเธอลีน การตกแต่งด้วยศิลปะแบบโรโคโค ภายนอกและภายในมีความหรูหร่าและประดับตกแต่งสีสลับด้วยสีทองคำ

คำถามท้ายบท

1. จงอธิบายมูลเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปสู่สมัยเรอเนซองซ์ว่าเป็นอย่างไร
2. ความหมายของ เรอเนซองซ์ หมายถึงอะไร
3. คำว่า ทุสคัน กอทิก (Tuscan gothic) หมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร
4. จงยกตัวอย่างอาคารที่สำคัญที่สถาปนิกสมัยศิลปะเรอเนซองซ์ได้ออกแบบและสร้างขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไร
5. จงยกตัวอย่างสถาปนิกและศิลปินที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์งานมีใครบ้างและมีบทบาทในการออกแบบอย่างไร
6. จงอธิบายถึง ยุคสว่างทางปัญญา (The Enlightenment) ว่าหมายถึงอะไร
7. จงอธิบายถึงมูลเหตุของศิลปะบาโรค ว่ามีแนวความคิดอย่างไร
8. จงอธิบายถึงลักษณะของศิลปะบาโรคว่ามีลักษณะอย่างไร
9. จงยกตัวอย่างอาคารที่สำคัญของศิลปะสมัยบาโรคว่ามีลักษณะอย่างไร
10. จงอธิบายถึงมูลเหตุของศิลปะโรโคโค ว่ามีแนวความคิดอย่างไร
11. อธิบายความหมายว่า โรโคโค หมายถึงอะไร
12. จงยกตัวอย่างอาคารที่สำคัญของศิลปะสมัยโรโคโคว่ามีลักษณะอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กำจร สุนพงษ์ศรี. (2524). *ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก.* สำนักพิมพ์คาร์เดียเพรสบุ๊ก.

พีระศรี, ศิลป. (2512). *ประวัติศาสตร์และแบบอย่างศิลปะ.* แปลและเรียบเรียงโดย เขียน ยิ้มศิริ ,

เรณู คฤคราช. (2552). *เอกสารคำสอน รหัสวิชา 606122 ประวัติศาสตร์ศิลป์ตะวันตก*. (คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ,

นันทา กปิลกาญจน์. (2546). *ประวัติศาสตร์และอารยธรรมโลก.* โอเดียนสโตร์.

นิพนธ์ ทวีกาญจน์. (2529). *ประวัติศาสตร์ศิลป์.* โอเดียนสโตร์.

กฤษณา หงษ์อุเทน. (2548) *ศิลปะคริสเตียนในทวีปยุโรป: สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม*. สยามเพรสแมเนจเม้นท์,

David Watkin. (2005). *A history of Western Architecture. 4th ed*. Watson-Guptill ,

Francis D.K. Ching, Mark M. Jarzombek and Vikramaditya Prakash. (2007). *A Global history of Architecture.* John Wiley& Sons,

เว็บไซต์อ้างอิง

Akanksha Choudhary. (n.d.). Catacombs of Priscilla.[Image]. Retrieved fromhttps://thebettervacation.com

Alberti, Sant'Andrea in Mantua, by Heather Horton, n.d. Khanacademy [Image]. Retrieved from https://www.khanacademy.org/humanities/renaissance-reformation

ALEXANDRA KOREY. (2009). From Uffizi Gallery must-sees: how to see the highlights and learn something too. [Image]. Retrieved from https://www.arttrav.com/florence/uffizi-gallery-must-sees-how-to-see-the-highlights-and-learn-something-too

BETH HARRIS,DR. STEVEN ZUCKER. (2015). Saint Peter’s Basilica. [Image]. Retrieved from https://smarthistory.org/st-peters-basilica

Carolinarh. (2021). Italian Architecture during the XVIth Century. The Church of the Gesù and the Apostolic Palace. [Image]. Retrieved from https://arsartisticadventureofmankind.wordpress.com/2021/07/31

Heather Horton. (n.d.). Alberti, Sant'Andrea in Mantua Khanacademy. [Image]. Retrieved from https://www.khanacademy.org/humanities/renaissance-reformation

Imagesofvenice. (n.d.). San Giorgio Maggiore. [Image]. Retrieved from https://imagesofvenice.com/san-giorgio-maggiore

Jessie Szalay. (2018). The Louvre Museum. [Image]. Retrieved from https://www.livescience.com/31935-louvre-museum.html

Jimena Berzal de Dios. (n.d.). Palladio, La Rotonda Britannica. [Image]. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/Uffizi-Gallery

Jimena Berzal de Dios. (n.d.). Palladio, La Rotonda, by Britannica [Image]. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/Uffizi-Gallery

Kathleen Kuiper. (n.d.). Santa Croce church, Florence, Italy. [Image]. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/Santa-Croce

Museumsinflorence. (n.d.). Gallery of the Ospedale degli Innocenti. [Image]. Retrieved from http://www.museumsinflorence.com/musei/ospedale_degli_innocenti.html

Museumsinflorence. (n.d.). Santa Croce. [Image]. Retrieved from http://www.museumsinflorence.com/musei/museum_of_opera_s_croce.html

Museumsinflorence.(n.d.). Gallery of the Ospedale degli Innocenti [Image]. Retrieved from http://www.museum.sinflorence.com/musei/ospedale_degli_innocenti.html

Soudip. (2017). Florence Cathedral Historical Facts and Pictures. [Image]. Retrieved from https://www.thehistoryhub.com/florence-cathedral-facts-pictures.htm

SpaceByNathan. (2016). 1638-46 CE SAN CARLO ALLE QUATTRO FONTANE. [Image]. Retrieved from https://chronologyofarchitecture.wordpress.com

Stpatricksamericanrome. (n.d). History & Centennial. [Image]. Retrieved from https://stpatricksamericanrome.org/history

Stpatricksamericanrome. (n.d). History & Centennial. [Image]. Retrieved from https://stpatricksamericanrome.org/history

The Editors of Encyclopædia Britannica. (1999). Uffizi Gallery [Image]. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/Uffizi-Gallery

The Editors of Encyclopædia Britannica. (2014). Rococo. [Image]. Retrieved from https://www.britannica.com/art/Rococo

The Editors of Encyclopædia Britannica. (2015). Palace of Versailles. ([Image]. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/Palace-of-Versailles)

The Louvre Museum, by Jessie Szalay, 2018. livescience. [Image]. Retrieved from (https://www.livescience.com/31935-louvre-museum.html)

Vernerjohnson. (n.d). Louvre Museum. [Image]. Retrieved from https://vernerjohnson.com/portfolio/louvre-museum

Vienna-trips.at. (n.d). The St. Charles Church and Museo Borromeo [Image]. Retrieved from https://www.vienna-trips.at/en/st-charles-church

von Petra. (2017). Kloster Ottobeuren & Basilika. [Image]. Retrieved from

https://www.passengeronearth.com/kloster-ottobeuren-basilika-meisterwerk-europaeischen-barock

Walksinrome. (2019). San Carlino: A Baroque Gem [Image]. Retrieved from https://www.walksinrome.com/blog/san-carlo-alle-quattro-fontane-by-francesco-borromini-rome

whc.unesco. (n.d). Palaces and Parks of Potsdam and Berlin [Image]. Retrieved from https://whc.unesco.org/en/list/532